

Deri Ürünleri ve Ayakkabı Sektörü Açısından

RUSYA FEDERASYONU

TEMEL EKONOMİK GÖSTERGELER GENEL VE SEKTÖREL BİLGİLER

İTKİB GENEL SEKRETERLİĞİ
AR & GE ve MEVZUAT ŞUBESİ

AĞUSTOS 2012

2011 TRADEMAP / İTC VE
2012 EKONOMİ BAKANLIĞI BİLGİ SİSTEMİ VERİLERİ
İLE REVİZE EDİLMİŞTİR

**Deri Ürünleri ve Ayakkabı
Sektörü Açısından
RUSYA FEDERASYONU**

İÇİNDEKİLER

I. RUSYA FEDERASYONU HAKKINDA GENEL BİLGİLER.....	1
Giriş.....	1
Temel Ekonomik Göstergeler.....	2
Ekonomi.....	3
Ekonomide Güncel Gelişmeler.....	4
Rusya'nın Dünya Ticaret Örgütü'ne (DTÖ) Üyeliği	5
Rusya Pazar Yapısı ve Tüketim Özellikleri	5
Marka Bilinci	5
Dağıtım Kanalları	6
Tüketici Davranışları	8
Rusya Deri ve Deri Ürünleri Perakende Pazarı.....	9
Lojistik ve Altyapı	11
Rusya İş Kültürünün Temel Noktaları.....	12
Çalışma Uygulamaları.....	12
İş İlişkileri	12
İş Uygulamaları	13
İhracatçılar için Pratik Bilgiler ve Dikkat Edilmesi Gereken Noktalar.....	13
II. RUSYA FEDERASYONU DIŞ TİCARETİ.....	15
Yıllar İtibariyle Genel İhracat ve İthalat.....	15
En Çok İhraç Edilen Ürünler.....	15
En Çok İthal Edilen Ürünler.....	16
En Çok İhracat Yapılan Ülkeler	17
En Çok İthalat Yapılan Ülkeler	18
III.RUSYA'NIN DIŞ TİCARETİNDE DERİ VE DERİ ÜRÜNLERİNİN YERİ	20
Başlıca Deri Ürünleri İhracatçısı Ülkeler İçinde Rusya'nın Yeri.....	20
Başlıca Deri Ürünleri İthalatçısı Ülkeler İçinde Rusya'nın Yeri	21
IV. RUSYA'NIN DERİ SEKTÖRÜ DIŞ TİCARETİ.....	22
Rusya'nın İthal Ettiği Deri Ürünleri	22
Rusya'nın Deri ve Deri Ürünleri İthal Ettiği Ülkeler.....	23
Rusya'nın En Fazla Ham Deri ve Ham Kürk İthal Ettiği Ülkeler	24
Rusya'nın En Fazla Yarı İşlenmiş/ Bitmiş Deri ve İşlenmiş Kürk İthal Ettiği Ülkeler	25
Rusya'nın En Fazla Deri Giyim ve Kürk Giyim İthal Ettiği Ülkeler	25
Rusya'nın En Fazla Saraciye Ürünleri İthal Ettiği Ülkeler.....	26
Rusya'nın En Fazla Ayakkabı İthal Ettiği Ülkeler	27
V. TÜRKİYE – RUSYA FEDERASYONU DIŞ TİCARET İLİŞKİLERİ	29
Türkiye - Rusya Federasyonu Genel Dış Ticareti	29
Türkiye – Rusya Federasyonu Deri ve Deri Ürünleri Dış Ticareti.....	35
Türkiye'nin Deri ve Deri Mamulleri Ticaretinde Rusya Federasyonu'nun Yeri.....	39
VI. FAYDALI İRTİBAT BİLGİLERİ	43
VII. YARARLANILAN KAYNAKLAR	44

Deri Ürünleri ve Ayakkabı Sektörü Açısından RUSYA FEDERASYONU

I. RUSYA FEDERASYONU HAKKINDA GENEL BİLGİLER

Giriş

Rusya Federasyonu Türkiye'nin yakın komşularından biridir. Ülke, Karadeniz ve Hazar Denizi'nden Bering Boğazı'na ve Japonya'ya kadar olan 17 milyon kilometre karelik bir coğrafya üzerine yayılmıştır. Rusya Federasyonu, yüzölçümü olarak dünyanın en büyük ülkesi durumunda olup, kuzey yarım kürede 11 saatlik zaman farkına sahip bir coğrafyada bulunmaktadır. Bu geniş coğrafyada çeşitli yer altı ve yer üstü zenginlikleri bulunmaktadır. Zenginliklerin başında doğal gaz, petrol ve kömür olmak üzere enerji kaynakları ile çeşitli madenler gelmektedir.

Rusya Federasyonu'nda çeşitli ırk, din ve etnik kimliklere mensup 140 milyon civarında bir nüfus mevcuttur. Nüfusun %73 gibi çok yüksek bir oranı şehirlerde yaşamaktadır. Rusya, eğitim düzeyi oldukça yüksek olan ülkelere biri olarak bilinmektedir. Nüfus anlamında tek bir dezavantajı vardır; o da, nüfus artış hızının negatif olması dolayısıyla, azalan ve yaşlanan bir nüfus yapısı ile karşı karşıya olmasıdır.

Demografik gelişmesi, negatif yönde bir trend sergilemesine rağmen, giderek zenginleşen ve genişleyen orta sınıfı ve tüketici alışkanlıkları yönüyle Batılılaşan bu pazarın gelecekte daha da önemli hale geleceği bir gerçektir. 140 milyon nüfusu ile Rusya'da yaklaşık 74 milyon kadın ve 66 milyon erkek nüfusu bulunmaktadır. Yaş grubuna göre ise, 0-14 yaş arası nüfus 20 milyonun altındayken, 15-64 yaş arası 100 milyon, 65 yaş ve üzeri nüfus ise 20 milyonu aşmıştır. Yıllardır nüfusta görülen düşüş eğilimi nedeniyle, genç nüfus sayısı azalmaktadır. Bunun sonucu olarak da hem iş gücüne katılan nüfus azalmakta, hem de gelecekte sosyal güvenlik sisteminin sürdürülebilirliğini tehlikeye düşürmektedir. Dünya hazır giyim tüketiminin büyük bir kısmını gerçekleştiren kadın nüfusun ülkede fazla olması da, pazarın geleceği ve önemi açısından dikkate alınması gereken belirleyici bir faktördür.

Rusya Federasyonu'nun büyük ticaret merkezleri başta iki büyük kent olan Moskova (13 milyon nüfus) ve Petersburg (5,1 milyon) olmak üzere nüfusu bir milyonu aşan 13 şehirdir. İki büyük kentin yanında Novograd (1,5 milyon), Novoribirsk (1,5 milyon), Yekaterinburg (1,4 milyon) Omsk (1,2 milyon), Kazan, Nizny, Perm, Samara, Ufa ve Chelyabinsk diğer önemli ticaret merkezleridir. Orta sınıfın büyük bir kısmı Moskova ve Petersburg'da yerleşiktir. Son yıllarda Rusya Federasyonu'nda harcanabilir gelir ve tüketimin artması sonucunda tekstil ve hazır giyim pazarındaki büyüme de devam etmektedir.

Temel Ekonomik Göstergeler

Başkenti	Moskova
Yüzölçümü	17.075.400 km²
Nüfusu	139 milyon
Nüfus Yapısı	0-14 Yaş: % 15,2 15-64 Yaş: % 71,8 65 ve üstü: % 13
Para Birimi	Ruble
Kişi Başı GSYİH (s.a.p.)	16 bin \$ (2011)
GSYİH Artış Oranı	% 4,3 (2011)
İşsizlik Oranı	% 6,5 (2011)
Sektörlere Göre GSMH	Tarım % 4,5 Sanayi % 36,9 Hizmet % 58,6
Yıllık İhracat	478 milyar dolar (2011)
Yıllık İthalat	284,7 milyar dolar (2011)
Başlıca İhracat Ürünleri	Petrol, doğal gaz, makine ve ekipman, demir-çelik.
Başlıca İthalat Ürünleri	Makine ve ekipman, taşıt araçları, gıda, hazır giyim, demir-çelik, kimyasal ürünler.
Başlıca İhracat Pazarları	Hollanda, Almanya, Polonya, Türkiye, Çin.
Başlıca İthalat Tedarikçileri	Çin, Almanya, İtalya, Ukrayna, Beyaz Rusya
Karayolları	933 bin km
Demiryolları	87,157 km
Havaalanı Sayısı	1.216

Ekonomi

1989 yılı sonunda Berlin Duvarı'nın yıkılması ve sosyalist sistemin çöküşe geçmesi ile birlikte, Rusya Federasyonu piyasa ekonomisine yönelmiştir. Kendi içinde önemli direnişlerle karşılaşmasına ve zaman zaman reformların yavaşladığına dair şikayetlere rağmen, geçen 19 yıllık dönemde piyasa ekonomisi alanında büyük mesafeler kaydedilmiştir.

Son yıllarda dünya hammadde ve enerji fiyatlarındaki hızlı artışlar, Rusya Federasyonu'nun ekonomik ve sosyal gelişmesine büyük bir katkı sağlamıştır. Ülkenin Gayri Safi Yurtiçi Hasılası (GSYİH) hızla artmaktadır. Buna bağlı olarak kişi başına harcanabilir gelir, reel ücretler ve tüketim de hızla artmaktadır. Öte yandan, ülkede bir çok alanda yapılan iç üretim kalite ve miktar olarak genel tüketimi karşılayamadığı için, ithalat hızlı bir şekilde artmaktadır.

Rus hükümeti, ülkenin doğal kaynak ihraç ederek gelişmesini sürdürmeyeceğinin bilincinde olarak, sanayileşme politikaları oluşturmaya gayret etmektedir. Öncelikle yurt içindeki talebin karşılanması, akabinde ise Bağımsız Devletler Topluluğu (BDT) ve diğer ülkelere yönelik ihracatın artırılması amacıyla dönük olarak üretim yapacak sanayi tesisleri için yabancı sermaye dahil çeşitli unsurları harekete geçirme gayretindedir.

Gümrüklerde yaşanan sorunlar ve yüksek vergiler, iç piyasadaki talebi karşılamak üzere yerli üretimi teşvik eder mahiyettedir. Talep, ekonomik gelişmeye paralel olarak canlılığını korumakta ve üretimi yönlendirmektedir.

İstatistiki anlamda Rusya Federasyonu hala "geçiş ekonomisi" özelliğini korumaktadır. Hem Rusya Federasyonu'nda, hem de Rusya Federasyonu ile ticari ilişkisi olan ülkelerin bir çoğunda kayıt dışı işlemlerin yaygın olmasından dolayı özellikle tüketim mallarının ithalat istatistiklerinin gerçek rakamların oldukça altında olduğu bilinmektedir. Bu konuya paralel diğer bir bilgi de, Rusya Federal İstatistik Servisi verilerine göre ülkede kayıt dışı ekonominin gayri safi milli hasılanın % 16'lık kısmına çıkmış olması. Üstelik, bu değerlere yasal olmayan uyuşturucu, kaçakçılık ve diğer aktiviteler dahil değildir. Federal İstatistik Servisi'ne göre, kayıt dışı ekonomi alanına kendi tüketimi için yapılan üretimler, resmi olmayan ve kayıt dışı ücretler de dahildir. Öte yandan, kayıt dışı ekonomide istihdam olunan nüfusun toplam aktif çalışabilir nüfusun % 17-18'ine ulaştığı ve bunun da 13 milyon nüfusa denk geldiği de vurgulanmaktadır.

Öte yandan, son yıllarda Rusya'da ortalama gelirden ciddi artışlar olmasına rağmen, gelir artışı halk arasında adil bir şekilde dağılmamaktadır. Bu çerçevede, ülke genelinde gelir dağılımındaki adaletsizlik her geçen gün etkisini daha fazla gösterirken, ülkede son 20 yılda yapılan reformlar sonucunda en zenginlerin servetini ikiye katladığı en yoksul grubun ise 1,5 kat daha fakirleştiği belirtilmektedir.

Ekonomide Güncel Gelişmeler

Rusya ekonomisi, 2011 yılının son çeyrek döneminde % 4,8 büyüyerek yılın tamamında % 4,3 oranında büyürken, 2012 yılının ilk çeyrek döneminde ise beklentilerin üzerinde % 4,9 büyüme göstermiştir.

2011 yılı boyunca % 7 civarında seyreden işsizlik oranının, bu yılın Nisan ayında % 5,8'e, Mayıs ayında ise % 5,4'e kadar gerilediği açıklansa da Rusya'da uzun süredir işsiz olan ve iş bulmaktan umudunu kestiği için iş aramayanların işsizlik oranına dahil edilmediği düşünülürse gerçek işsizlik oranının daha yüksek olduğu değerlendirilebilir.

Rusya genelinde perakende satışlar ise 2012 yılının Nisan ayında bir önceki yılın aynı dönemine göre % 6,5 artarken, Mayıs ayında ise % 6,8 artmıştır. Perakende satışlar Mayıs ayında Nisan ayına göre ise % 3 artmış bulunmaktadır.

Başta Avrupa olmak üzere gelişmiş ülkelerdeki ekonomik durgunluğun Haziran ayında petrol fiyatlarında düşüşe yol açması, 2012 yılında gelirlerinin büyük bölümü petrol ve doğalgaz ihracatına bağımlı olan Rusya ekonomisi için risk teşkil etmektedir. Nitekim 2012 bütçesini varil petrol fiyatı 125 dolar ile hazırlayan Rusya'nın, petrol fiyatının 90 dolar'ın altına inmesi sonucu bütçe açığı ile karşı karşıya kaldığı kaydedilmektedir. Düşen petrol ve doğalgaz fiyatlarına rağmen 2012 yılı Ocak-Mayıs döneminde dış ticaret fazlasının 95 milyar doları aştığı belirtilmektedir.

Hazırgiyim, deri ve tekstil ürünleri ihracatımız açısından önemli bir pazar olan Rusya ekonomisinde 2012 yılının kalan bölümünde canlılığın devam etmesi beklenirken, olası bir küresel ekonomik krizde petrol fiyatlarının düşmesi sonucunda gelirlerinin büyük bölümü petrole bağlı olan Rusya ekonomisinin orta ve uzun vadede sıkıntıya girme olasılığı da mevcuttur. Petrol fiyatlarında yaşanan düşüşün de etkisiyle Mayıs-Haziran döneminde ruble dolar karşısında % 15 değer kaybetmiş bulunmaktadır.

Dünya Bankası verilerine göre 2011 yılında % 4,3 büyüyen Rus ekonomisinin 2012 yılında % 3,5 büyümesi öngörülürken, 2013 yılında ise % 3,9 büyüme öngörülmektedir. IMF ise 2012 yılında Rusya ekonomisinin % 4 büyüyeceğini öngörmektedir.

Dünya Bankası, 2012 yılında AB ekonomisinde beklenen yavaşlama ve petrol fiyatlarında düşüş gibi Rus ekonomisini bekleyen risklerin bulunduğunu öngörürken, nispeten durgun geçeceğini tahmin ettiği 2012 yılının ardından 2013 yılının Rus ekonomisi için daha olumlu geçeceğini öngörmektedir.

Rusya'nın Dünya Ticaret Örgütü'ne (DTÖ) Üyeliği

Dünya Ticaret Örgütü'ne (DTÖ) üyelik başvurusunu 1993'te yapan Rusya Federasyonu'nun DTÖ üyeliği, 15-17 Aralık 2011 tarihlerinde gerçekleştirilen DTÖ VIII. Bakanlar Konferansı'nda onaylanmış bulunmaktadır. Rusya'nın DTÖ üyeliği, gerekli iç hukuk prosedürlerinin tamamlanmasının ardından 22 Temmuz 2012 tarihinde Devlet Başkanı Putin tarafından da imzalanmış olup, 21 Ağustos 2012 tarihinde yürürlüğe gireceği açıklanmıştır.

Rusya'nın DTÖ'ye katılım paketi, ülkenin ekonomik ve ticari konulardaki mevzuatının kapsamlı bir şekilde DTÖ kurallarına uyumu konusundaki taahhütlerini içermektedir. Katılım paketindeki geçiş süreleri nedeniyle Rusya'nın DTÖ üyeliğinin tam etkileri ancak 5-7 yıl sonra görülebilecektir.

Bu çerçevede Rusya, Kazakistan ve Beyaz Rusya ile oluşturdukları Gümrük Birliği'ni büyük ölçüde DTÖ mevzuatına uygun oluşturduğunu bildirmekte ve sözkonusu Gümrük Birliği'nin tüm uygulamalarını DTÖ kurallarına uygun hale getirmeyi taahhüt etmektedir.

DTÖ üyeliği sonrasında, Türkiye ile Rusya arasındaki ticari ilişkilerin daha da güçlenmesi beklenmektedir. Rusya'nın DTÖ'ye katılımının, ülke mevzuatının şeffaflaşması, ticaretin önündeki engellerin kaldırılması ve uluslar arası anlamda kabul görmüş kuralların uygulamaya geçecek olması bakımından ikili ticari ilişkilere olumlu katkı yapacağı umulmaktadır.

Rusya Pazar Yapısı ve Tüketim Özellikleri

Marka Bilinci

1998 krizi sonrası toparlanan ve özellikle son dönemde yüksek büyüme oranı yakalayan Rus ekonomisinin başarısı, tüketim alanında da sonuçlarını göstermektedir. Özellikle son yıllarda hızla artan petrol ve doğal gaz fiyatları dolayısıyla bu iki ürünün ihracatından gittikçe artan oranda gelir elde eden Rus ekonomisinde, reel ücretler ve tüketim harcamaları artışı yıllık GSMH artışının çok üzerinde seyretmektedir. Ekonomik büyümeye paralel olarak yükselen reel ücretler, tüketim harcamalarını doğrudan etkilediğinden, iç tüketim artışı da eskiye göre kıyaslanmayacak düzeyde artmış durumdadır.

Moskova ve St. Petersburg başta olmak üzere, büyük şehirler ve yerleşim alanları, sayıları gittikçe artan alışveriş merkezleri ve çoğunlukla yabancı marka ürünler satan lüks tüketim mağazalarına ev sahipliği yaparken, bütün bu gelişmeler yeni Rusya'da gittikçe zenginleşen ve güçlenen orta sınıfa işaret etmektedir.

Hızla artan zenginlik, orta ve üst kesimin tüketim alışkanlıklarını ve moda trendleri de değiştirmektedir. Şehirlerin ana caddeleri bir yandan

McDonalds, Starbucks, kapuçino barlar gibi Batı tarzı tüketicim sembollerleriyle dolarken, Adidas, Benetton, Diesel, Mango gibi uluslararası moda, giyim ve spor markaları da orta ve üst kesim tüketicisiye hitap etmek adına çoktan alışveriş merkezleri ve mağazalarda yerlerini almış bulunmaktadırlar.

Dünya markaları Moskova'daki yerini aldııa, Rus tüketiciler daha da bilinçlenmiş ve seçici hale gelmiştir. Özellikle, orta ve üst tüketici segmenti, daha rasyonel bir marka-kalite-fiyat dengesine sahiptir. Öte yandan, rasyonel tüketici tercihinin yanı sıra, giderek yaygınlaşmaya başlayan yeni bir eğilim de genç nesil arasındaki marka özentisidir. Giderek artan kaliteli ürün beklentisinin yanı sıra Rusya pazarı, marka özentisinin de dikkate alınması gereken bir pazardır.

Rusya'da periyodik olarak yayınlanan 'The Russian Fashion Retail Market' adlı bülteninde yer alan bir habere göre, Rus tüketicisi, özellikle son yaşanan ekonomik krizin de etkisiyle, satın aldığı giyim ürünlerine ödediği paranın karşılığında ürünün kalitesi ve imajının yanı sıra özellikle menşesi ve nerede üretildiği konusunda daha da hassas hale gelmiştir. Doğu Avrupa veya Asya menşeli ürünlere yüksek fiyatlar ödemek istemeyen Rus tüketicisinin, konu Rusya menşeli fakat İtalyan veya Alman isimleri taşıyan yerli ürünlere gelince kafası karışmaktadır. Moskova'da yaşayan tüketiciler giyim ürünleri satın alırken nerede üretildiğinden çok imaj ve kalite konusuna odaklanırken, Rusya'nın diğere bölgelerinde ise tüketiciler klasik anlayışla marka ve imajdan önce malın nerede üretildiği noktasına daha çok önem vermektedirler.

Dağıtım Kanalları

Rusya'da ulaşım ve dağıtım kanallarının yeterince gelişmemiş olduğu görülmektedir. Ancak son zamanlarda ciddi gelişme kaydedilmektedir. Ülkenin coğrafi büyüklüğü ve nüfusun belirli merkezlerde yoğunlaşması malların dağıtımını bakımından Moskova ve St. Petersburg'un başlıca dağıtım merkezleri olması sonucunu doğurmuştur. Özellikle Moskova ve St. Petersburg başta olmak üzere büyük şehirlerde son bir kaç yıldır iyi organize olmuş dağıtım kanalları oluşmaya başlamıştır. Bu kanallar Güney Rusya, Volga Bölgesi Sibiry ve Rusya'nın doğu bölgelerine doğru gelişerek yayılmaktadır. Büyük perakende zincirleri de halen ülkenin batısındaki büyük şehirlerde konumlanmıştır. Dağıtım zincirinde gelişmiş ekonomilerde tek olması gereken toptan satış kanalında birbirine mal transfer eden birden fazla toptancı (ara toptancılar) bulunmaktadır. Alışveriş merkezleri büyük şehirlerde hızla yayılmaktadır. St. Petersburg ülkeye batıdan Vladivostok ise doğudan giren mallar için kapı vazifesi görmektedir.

1990'lı yılların başından itibaren serbest piyasa sistemine geçen Rusya'da, ekonomi sürdürülebilir bir büyüme içine girmiş ve aynı zamanda siyasi istikrar sağlanmıştır. Buna paralel olarak orta sınıf giderek artmış ve güçlenmiştir. Genel olarak yaşam standartlarının yükselmesi ve orta sınıfın artması sadece tüketimi değil aynı zamanda ülkede kaliteli ürünlere olan talebi arttırmakla kalmamış, Batı tarzı alışveriş kültürünün yaygınlaşmasına da

neden olmuştur. Buna ek olarak, bankacılık sisteminin güvenilir olmaması nedeniyle, Ruslar daha çok harcamaya ve az yatırıma yönelmişlerdir

Ülkede, S.S.C.B. döneminden kalma merkezi ekonomi modeli ve ticari düzenlemeler nedeniyle düzensiz ve verimli olmayan bir dağıtım kanalları yapısı mevcuttu. Fakat serbest piyasa ekonomisine geçiş ve Batı tarzı tüketim kültürünün yayılması sonucu, son yıllarda ülkede serbest piyasa koşullarına uygun bir dağıtım sistemi gelişmektedir. Toptancılık, büyük ticaret merkezleri, zincir mağazaları, hipermarketlerin gelişmesi ve büyük şehirlerde ticaretin canlanması sonucu, bu yapıların bütün ülke çapına yayılmaya başlamasına paralel bir dağıtım sistemi gelişmektedir.

Yukarıda sayılan faktörlerle birlikte perakendecilik alanına yapılan yatırımlar dolayısıyla, son yıllarda pazarın ticaret hacmi yüksek oranlarda büyüme göstermiştir. Uzmanlara göre, GSYİH'daki büyümenin motoru petrol fiyatlarındaki artış ve perakende sektöründeki büyüme olmuştur.

Ülkede ilk hipermarket 1997 yılında açılmıştır. Bugün yerli ve yabancı irili ufaklı bir dizi zincir mağazalar ve hipermarketler açılmıştır. Bunların %80'inden fazlası Moskova ve çevresinde bulunmaktadır. 2005 yılından itibaren perakendecilik sektörü diğer bölgelere de yayılmaya başlamıştır. Bu bölgelerin başında, nüfusu bir milyonu aşan kentler gelmektedir.

Rusya'da harcanabilir gelirin artması sonucu, yabancı yatırımcılar Moskova ve Petersburg dışına da yayılmaya başlamışlardır. Perakendecilik ağının gelişmesi, beraberinde lojistik sektörünün gelişimini de getirmiştir. Modern alışveriş merkezlerinin Moskova ve Petersburg dışındaki bölgelere de yayılması, bölgelerarası dağıtım kanallarının gelişmesine zemin hazırlamaktadır.

Perakendecilik sektörünün yoğunlaştığı iki federal kent olan Moskova ve Petersburg, aynı zamanda ülkenin iki büyük kenti ve iki büyük pazarıdır. Bu iki büyük kent, ülkenin orta sınıf ve perakendecilik sektörünün %80'inden fazlasına sahiptir. Moskova'nın payı Petersburg'la kıyaslanmayacak kadar büyüktür.

AC Nielsen tarafından Rus tüketicisinin alışkanlıkları ve Rusya'daki perakende trendlerini araştırmak üzere Moskova ve St. Peterburg şehirlerinde yapılan "Shopper Trends" adlı araştırma önemli tespitlerde bulunmaktadır. Araştırma, Rusya'da modern perakendenin ivme kazanmakta olduğunu, ancak diğer gelişmiş pazarlar ile karşılaştırıldığında başarı kazanabilmesi için daha çok gelişmeye ihtiyacı olduğuna işaret etmektedir. ACNielsen'in araştırma öncesi çokuluslu ve yerel perakendeciler ile yaptığı anketlere göre Rusya perakende sektörünün karşılaştığı en önemli sorunların başında verimli tedarik zinciri (efficient supply chain), stok ve kategori yönetimi, pazara "private label" ürünlerin tanıtılması ve müşteri bağlılığının desteklenmesi konuları gelmektedir. Rus üretici ve perakendecilerin özellikle, farklı markaların satışları yerine ürün kategorilerinin satışını öngören "kategori yönetimi" gibi gelişmiş piyasa araçlarının daha çok farkına varmaya başladıkları tespit edilmiştir.

Tüketici Davranışları

Rusya Federasyonu'ndaki tüketici davranışları, dünyanın herhangi bir ülkesinde yaşayan tüketicinin davranış kalıplarından genel olarak bir farklılık göstermez. Bireysel davranış dikkate alındığında, gelirine göre tasarruf eğilimi yüksek olmayıp, tüketim eğilimi yüksektir. Rusya için yeni olan, reklamların tüketici üzerindeki etkisinin yüksek olmasıdır. Tanıtım ve reklam tüketici tercihlerini değiştirebilirken, promosyonlar, satışlar üzerinde etkili olabilmektedir.

Rus tüketicisinin öncelikle dikkate aldığı unsurlar, fiyat ve kalitedir. Tüketim mallarına olan talep ise yüksektir. Gelir dağılımı düşük olan kesimler öncelikle ihtiyaç karşılama yönünde hareket etmektedir. Ancak, zaman içerisinde çok çeşitli ithal tüketim malı ülkeye girdiğinden kalite kriteri ön plana çıkmıştır. Gelişmiş ülke ürünlerine yoğun bir ilgi mevcuttur. Menşee ülke mal tercihinde etkili olmaktadır ve ne yazık ki, Türk menşeli ürünler hakkında, bavul ticaretinin etkisiyle olumsuz bir imaj bulunmaktadır. Ancak, son dönemlerde bu pazara yönelen kaliteli Türk ürünleri bu imajı düzeltmekte etkili olmaktadır.

Temel pazarlama yöntemleri bu ülkede yeni yeni yayılmaktadır. Alışverişlerde tüketici tarafından kullanılan ödeme şekli nakit ödemedir. Pazarlama stratejilerinde, Rus vatandaşının, yıllar boyu dünyada süper güç olmuş bir ülkenin bireyi olduğu dikkate alınmalıdır. Rusya'nın değişik etnik gruplardan oluşan bir nüfusu barındıran çok geniş bir ülke olduğu dikkate alınarak, tüketici zevk ve tercihlerinde de bu durum göz ardı edilmemelidir.

Rusya Federasyonu'nun nüfus yapısı, gelişmiş ülkeler gibi azalan bir trend izlemektedir. Ülke nüfusu aynı zamanda şehirleşen, zenginleşen ve harcayan bir eğilim göstermektedir. Tüketim alışkanlıkları açısından da gittikçe Batı toplumuna benzemektedir. Büyük alışveriş merkezleri ve süpermarketler başta Moskova ve Petersburg olmak üzere diğer büyük şehirlerde de alışverişin merkezi olma yolundadır. Orta sınıfın toplam tüketimdeki payı gittikçe artmakta ve yüksek kalite ile markalı ürünlere talep günden güne artmaktadır.

Moskova'da bulunan Sosyal Politikalar Enstitüsü'nün yaptığı bir çalışmaya göre, Rus halkının % 1'ini en zengin elit kesim oluştururken, diğer uçta % 10'luk bir kesim en fakir grubu oluşturmaktadır. Nüfusun % 20'sini orta ve üst-orta gelir grubu olarak adlandırabileceğimiz bir kesim oluştururken, kalan %70 ise alt-orta gelir grubuna giren çoğunluk olarak değerlendirilmektedir. Bu oranlar 1998 krizi sonrası dönemde de çok farklı değildi, ama aradan geçen sürede %20'yi oluşturan orta ve üst-orta gelir grup daha da zenginleşmiştir, zira bu kesim çoğunlukla petrol, doğal gaz ve bankacılık gibi Rusya'nın en hızlı büyüyen sektörlerinde çalışmaktadır.

Rusya'da yapılan bir araştırmaya göre, Rus toplumunun yaklaşık %60'ı ucuzluk mağazalarından tekstil ve hazır giyim satın almaktadır. Toplumun büyük bir kısmı düşük kalite satan semt pazarlarından tekstil, konfeksiyon ve

tüketim ürünleri almaktadır. Aynı zamanda, Rusya'da orta sınıf gelişmeye devam etmektedir. Bu da, beraberinde yüksek katma değerli ürünlere talebi arttırmaktadır.

Toplumun yaklaşık %15'i yüksek kaliteli ve markalı ürün kullanmaktadır. Rusya'da yüksek katma değerli tüketim ürünleri pazarında en önemli ülkeler İtalya, Almanya, Polonya, Finlandiya ve İspanya'dır. Düşük katma değerli ürünler ise Türkiye, Çin, Pakistan, Hindistan ve Tayvan'dan tedarik edilmektedir. Yerli markalar da son yıllarda gelişmektedir. Fakat yerli üreticiler marka için daha çok yabancı kelimeler kullanmaktadır. Çünkü, Rusya pazarında tüketiciler yabancı marka ve kaliteye daha fazla güven duymaktadır. Rusya'da taklit markalar oldukça fazladır.

Rusya Deri ve Deri Ürünleri Perakende Pazarı

Rusya, Türk deri ve deri ürünleri sektörünün en önemli pazarı olmasının yanısıra, dünyanın en önemli deri ve deri ürünleri pazarları arasında da üst sıralarda yer almaktadır. 140 milyonu aşan nüfusu ve alım gücü gün geçtikçe artan orta ve üst sınıf tüketicisiyle Rusya, Türkiye'nin yanısıra diğer önemli deri ürünleri tedarikçileri için de cazip bir pazardır.

Başta deri giyim, kürk giyim ve ayakkabı olmak üzere dünyanın önemli deri ürünleri pazarlarından biri olan Rusya'da, yerli üretim iç tüketim için son derece yetersiz kaldığından, ülkedeki talepler ancak ithalatla karşılanabilmektedir. Bu ülkenin özellikle deri ve kürk giyim talebi iklim nedeniyle zorunlu bir ihtiyaç ve trendlere göre belirlenmektedir. Bu nedenle Rusya deri ve kürk giyimde her zaman potansiyel alıcı pozisyonunu korumaktadır.

Öte yandan, Rusya'nın her zaman önemli bir deri ürünleri pazarı olmasının diğer bir nedeni de deri ve kürk giyimin ülke genelinde lüks ve zenginliği yansıtır olmasıdır. Zaten genel olarak gösteriş meraklısı olan Ruslar, son dönemde zenginleşen yeni orta ve zengin sınıf başta olmak üzere, kaliteli deri-kürk giyim ve ayakkabı-çizme türü deri ürünlerine büyük ilgi göstermektedirler.

Bu çerçevede, Rusya giyim ve ayakkabı pazarının 2010 yılında % 11 artış göstererek 56 milyar doları geçtiği kaydedilmektedir. Aynı dönemde ülke genelinde toplam perakende satışlarının ise % 13 artışla 540 milyar doları bulunduğu tahmin edilirken, giyim ve ayakkabı ürün grubu, gıdadan sonra en önemli perakende satış kalemidir. 2010 yılında 56 milyar doları geçtiği hesaplanan toplam giyim ve ayakkabı pazarının yaklaşık % 32'sinin ayakkabı ürünlerinden oluştuğu öngörülmektedir ki bu rakam da 18 milyar dolara denk gelmektedir.

Öte yandan, Rusya toplam giyim ve ayakkabı pazarının 2013 yılında 75 milyar dolara ulaşması beklenirken, çocuk giyim ve ayakkabı satışlarının da sözkonusu artış için itici güç olacağı öngörülmektedir. Geçtiğimiz küresel

ekonomik krizde Rusya çapında düşen giyim ve ayakkabı satışlarının 2010 yılında tekrar toparlandığı ve kriz nedeniyle düşen ortalama tüketim kalite seviyesinin de tekrar yükselişe geçtiği, ucuz-düşük kalite ürünlerden çok orta-üst fiyat segmentinde yeralan kaliteli ürünlerin tekrar revaçta olduğu belirtilmektedir.

Moskova, fiyat ve miktar bakımından, ve ayrıca, faaliyet gösteren mağazaların sayısı ve söz konusu mağazaların pazara girme hızı bakımından giyim ve ayakkabı perakende ticaretinde liderliğini korumaktadır. Bu alanda Rusya'nın başkenti dünyanın çoğu kentlerini geçmektedir. Moskova'nın payının tüm pazarın %40'ı olduğu tahmin edilmektedir. Bir diğer lider de %17 ile St. Petersburg'dur. Uzmanların görüşüne göre, birkaç yıl içerisinde Moskova giyim ve ayakkabı pazarının doygunluk noktasına gelmesi beklenmektedir ve buna bağlı olarak, perakendecilerin Rusya'nın yüksek tüketim seviyesine sahip diğer bölgelerine girmesi özellikle karlı olacaktır.

Pazarın en önemli sorunlarından birisi, ürünlerin yüksek fiyatıdır. Modayı sıkı bir şekilde takip edenler, Moskova'ya ve taşraya göre aynı eşyanın iki katı kadar daha ucuz fiyatla Paris'te alınabildiğini bilmektedirler. Böylece, başkent Moskova sadece moda ile değil ürünlerin fiyatı ile de dikkat çekmektedir. Bunun en büyük nedeni, moda mağazaların toplandığı Moskova'nın merkezinde kiralık mağaza ve dükkan sayısının yeterli olmamasıdır.

Öte yandan, Rusya ve Doğu Avrupa'da hazır giyim, deri ürünleri ve ayakkabı sektörlerinde meydana gelen gelişmelerle ilgili düzenli olarak yayınlanan Textiles Eastern Europe adlı derginin Şubat 2011 sayısında yeralan bir yazıda, Rusya Resmi İstatistik Kurumu Rosstat tarafından yapılan bir açıklamaya göre, Rusya genelinde satılan giyim eşyası ve ayakkabı ürünlerinin yaklaşık yarısının semt pazarları ve açık hava pazarlarında satıldığı belirtilmektedir.

Rus tüketicilerinin açık hava pazarları ve semt pazarlarını ana cadde ve AVM'lerde yeralan marka mağazalarına tercih etmelerinin en büyük nedeni ise aradaki büyük fiyat farkı olarak açıklanmaktadır. Açık hava pazarları ile semt pazarlarında giyim eşyası ve ayakkabı ürünlerinin ucuza satılmasının en büyük nedeni ise çok büyük bölümünün ünlü markaların taklit ürünleri olmasından ileri gelmektedir. Uzmanlar bu durumun kalıcı olmadığını, piyasa yerine oturdukça zamanla giyim tüketiminin açık hava ve semt pazarlarından daha çok ana cadde ve AVM'lerde yeralan kayıtiçi mağazalara kayacağını belirtmektedirler.

Rus ekonomisinin en önemli sorunlarından biri olan büyük bölümü Uzakdoğu kaynaklı taklit ürünlerin 2009 yılında % 24 arttığı ve Rusya genelinde yapılan 30,6 milyar dolar değerindeki toplam perakende satışların % 6'sına denk geldiği belirtilmektedir.

Rusya deri ve kürk ürünleri pazarında meydana gelen diğer önemli bir güncel gelişme de Türk deri ürünlerine büyük rağbet gösteren Rus tüketicisinin son dönemde lüks sembolü olarak gördüğü vizon ve tilki gibi ürünlere yönelmesi olmaktadır. Öte yandan, Türk deri ve kürk sektörü av hayvanları kürklerinde ağır ÖTV ve KDV yükleriyle boğuşurken, devletten teşvik alan ve vergi yükü olmayan Uzakdoğulu firmalar üst kalite üretim yapmamasına rağmen fiyat avantajıyla Rus vizon ve tilki pazarını işgal etmiş bulunmaktadır. 'Kuzu kürkü'nde Rus pazarına tamamen hakim olmasına rağmen haksız rekabet yüzünden vizon ve tilki kürklerinde dezavantajlı duruma düşen Türk ihracatçılarının Rusya'daki pazar paylarının gerilemesinden endişe edilmektedir.

Lojistik ve Altyapı

Rusya Federasyonu yaklaşık 17 milyon km² yüzölçümü ve 140 milyona yakın nüfusuyla tüm ürün grupları için önemli ve büyük bir pazar konumundadır.

Ülkenin geniş bir coğrafyaya yayılması lojistik sorunlarını da gündeme getirmekte ve tüketim merkezlerine yakın yerlerdeki yatırımları cezbetmektedir. Moskova, St. Petersburg ve Rostov Bölgesi üretim ve dağıtım kanallarına yönelik yatırımların arttığı bölgeler olarak ön plana çıkmaktadır.

İstatistiklerdeki büyüklüklerden Rusya Federasyonu'nun ulaşım altyapısının geliştiği izlenimi edinilse de, mevcut alt ve üst yapıların eski ve demode oldukları ve coğrafyanın genişliği dikkate alındığında ulaşım altyapısına önemli yatırımlar yapılması gerektiği düşünülmektedir.

Ülkenin çok geniş bir coğrafya üzerinde olması nedeniyle, ulaşım özellikle demiryolu ağları ile sağlanmış durumdadır. Havayolu ulaşımı da coğrafyanın gerektirdiği ölçüde gelişmiştir, ancak eskimiş terminal binaları ve uçaklar ile hizmet üretilmeye çalışılmaktadır. Ülkenin başlıca havalimanları Moskova, Petersburg, Kazan, Yakuts ve Vladivostok'tur.

Karayolu ulaşımında ise, gerek yük gerek yolcu taşımacılığı fazla tercih edilmemektedir. Özellikle ülkenin doğusunda altyapı yetersizliği bulunmaktadır. Transavasya otoyolu projesi ile doğu-batı karayolu ulaşımının geliştirilmesi planlanmaktadır.

Türkiye'den Rusya Federasyonu'na yapılan taşımalar çoğunlukla karayolu, denizyolu ve demiryolu üzerinden gerçekleştirilmekte olup Rusya'ya yönelik yapılan nakliyelerde ağırlıklı olarak inşaat malzemeleri, makineler, ev tekstili ve gıda ürünlerinin taşındığı görülmektedir. Bu yollarda en çok kullanılan güzergahlar ve süreleri şöyledir;

- Karayolu: Kapıkule'den çıkan tırlar Bulgaristan – Romanya – Ukrayna – Rusya güzergahında ilerlemektedirler. Moskova'ya varış 6 gün almaktadır. Bazen de Sarp ve Gürbulak'tan çıkış yapılmaktadır, ama bu

güzergahlarda Çeçenistan ve Gürcistan'la Rusya'nın yaşadığı sorunlar nedeniyle güvenlik endişesi olduğundan çıkış sayısı çok azdır.

- Denizyolu (Ro-Ro): Samsun'dan Novorossiysk, Zonguldak'tan Kırım (Skadovsky ve Yevpatorya) ve Trabzon'dan Sochi (daha çok sebze gönderimi yapılıyor) güzergahları takip edilmektedir. Gemi bekleme süreleri uzayabildiğinden, maliyet azalmak yerine artabilmektedir.
- Demiryolu: Daha çok konteynırların trene yüklenmesi şeklinde olup, Odesa ve Novorossiysk'e gitmektedir. Bu taşıma yönteminde varış yaklaşık 30 günü bulabilmektedir. Dolayısıyla gıda ürünü ve moda bağlı ürünlerin nakliyesi için tercih edilen bir yöntem değildir.

Rusya Federasyonu ekonomisinin en canlı olduğu şehir hiç şüphesiz, yaklaşık 13 milyon nüfusa sahip olan, başkent Moskova'dır. Ülkemizden gönderilen malların büyük bölümünün varış noktası da (yaklaşık % 85) bu şehir olmaktadır. Federasyon içindeki dağılım bu şehirden sonra Rus şirketleri tarafından gerçekleştirilmektedir. Diğer önemli varış noktaları ise Ufa, Kazan, St. Petersburg şeklinde sıralanabilir.

Rusya İş Kültürünün Temel Noktaları

Rusya'nın zengin kültürel kimliği, tarihinden gelen yansımalar ve geniş coğrafyasının etkisiyle şekillenmiştir. Rusya Federasyonu ile başarılı bir şekilde iş yapmanın en önemli şartlarından birisi de Rusya sosyal ve iş kültürünü anlamak ve buna uygun davranışlar sergilemektir. Rusya pazarında başarılı olmak için dikkat edilmesi gereken unsurlar aşağıda özetlenmektedir.

Çalışma Uygulamaları

- Ruslar için bir iki dakikalık gecikme çok önemli değildir; ancak, randevularınıza zamanında gelmenizi ve dakik olmanızı beklerler.
- İletişim kurmak için son dönemde çoğunlukla e-posta kullanımını tercih edilir.
- Rusya'ya bir iş ziyaretine gitmeden önce, ticaret yapmayı planladığınız firmayı ticari amaçlarınız ve iş teklifiniz hakkında bilgilendirmeniz beklenmektedir.
- Yazılı dokümanlar ve imzalanmış belgeler, Rusya'da iş yapmak için gereklidir. İmzalı olmayan belgelere genellikle güvenmezler.

İş İlişkileri

- Kişisel ve samimi iletişim iş hayatının bir parçasıdır.

- İş toplantılarında fiziksel temas, örneğin omuza dokunma (veya sarılma gibi) olumlu bir işarettir.
- Anlaşmazlık (ihtilaf) halinde resmi bir tutum içine girmekten kaçının ve unutmayın ki Ruslar daha kişisel bir yolla size yanıt vereceklerdir.

İş Uygulamaları

- Kartvizit kullanılması son derece gereklidir. Kartvizitin bir tarafının Türkçe, diğer tarafının Rusça olması yararlı olacaktır.
- Sunumlar açık ve net, anlaşılması kolay olmalıdır. Önemli olan sizin bilgi birikiminiz, profesyonelliğiniz ve uzmanlığınızdır.
- Temel bir çok konu ofis dışında konuşulsa da, nihai uzlaşma ve anlaşma ofiste yapılır.
- Genellikle, toplantı başlarken, organizasyonun başkanı görüşmeyi başlatır, girişi yapar ve daha sonra önem sırasına göre diğer konuşmacılar konuşurlar.

İhracatçılar için Pratik Bilgiler ve Dikkat Edilmesi Gereken Noktalar

- Rusya'da bankalar hafta içi 10.00-18.00 arasında açık olmaktadır. Ayrıca döviz büroları da çok yaygındır. Buralarda dolar ve euro rahatlıkla bozdurulabilmektedir.
- Rusya Federasyonu için vize almak bazen uzun sürebilir. Bu nedenle, seyahatten makul bir süre önce vize alınmalıdır.
- Rusya'da İngilizce yaygın kullanılmadığından iş görüşmelerinde tercüman bulundurmakta yarar vardır.
- Moskova'da konaklama oldukça pahalıdır. Yer bulmak bazen zor olabilir. Bu nedenle, önceden rezervasyon yapmakta yarar vardır.
- Rusya Federasyonu'nda başlıca resmi tatil günleri: 1-2 Ocak yeni yıl; 1-2 Mayıs İşçi ve Bahar İlk bayramı ve 12 Haziran bağımsızlık günüdür.
- Selamlaşırken ve ayrılırken eldivenleri çıkararak el sıkışılması ve göz teması kurulması uygundur.
- Bayanlara soy isimleri ile hitap edilmesi tavsiye edilir.
- İşle ilgili konularda konuşmaya başlamadan önce kısaca sohbet edilmesinde yarar vardır.

- Eller cepte olarak ayakta durmak kabalık olarak görülmektedir.
- Firmanızı ya da ülkenizi, şehrinizi, iş yaptığınız sektörü sembolize eden bir hediye verilmesi uygundur.
- Duyguları ve heyecanı ifade etmekten çekinmemek gerekir.
- Kalabalık bir ortamda bir kişiyi överek onu ödüllendirmek uygun olmaz. Bu durum şüphe ile karşılanabilir veya kıskançlığa sebep olabilir.
- Sokak satıcılarından ve herhangi bir ofisi olmaksızın sadece cep telefonu ile iş yapmaya çalışan kişilerden uzak durmaya özen gösterilmelidir.
- Ticari partnerini tanıma, karar alma ve pazarlık genellikle akşam yemeğinde yapılır. Dışarıda yemek yemek ve bir şeyler içmek için yapılan daveti geri çevirmek uygun olmaz.

II. RUSYA FEDERASYONU DIŞ TİCARETİ

Yıllar İtibariyle Genel İhracat ve İthalat

Rusya 2011 yılı itibariyle 762,7 milyar doların üzerinde dış ticaret hacmine sahiptir. 2011 yılında genel ihracat 478 milyar dolar ve genel ithalat ise 284,7 milyar dolar olarak verilmektedir. Bir önceki yıla göre Rusya'nın genel ihracatı %58,4, genel ithalatı ise %66,7 oranında artmıştır.

2006 yılından 2011 yılına kadar Rusya'nın dış ticaretine ilişkin veriler aşağıdaki tabloda izlenebilir.

RUSYA'NIN GENEL DIŞ TİCARETİ				
Birim: 1000 \$				
YILLAR	İHRACAT	YILLIK DEĞİŞİM (%)	İTHALAT	YILLIK DEĞİŞİM (%)
2006	301.244.000	-	137.806.810	-
2007	352.266.399	16,9	199.725.955	44,9
2008	467.993.955	32,9	267.051.244	33,7
2009	301.796.059	-35,5	170.826.590	-36,0
2010	400.100.000	23,6	248.700.000	27,3
2011	478.009.197	58,4	284.736.888	66,7

Kaynak: Trademap / ITC

En Çok İhraç Edilen Ürünler

2011 yılında Rusya'nın en fazla ihraç ettiği ürünler %59,1'lik payı ile Fasil 27 kapsamındaki mineral yakıtlar ve mineral yağlar, Fasil 72 kapsamındaki demir ve çelik, Fasil 31 kapsamındaki gübreler, Fasil 71 kapsamındaki tabii inciler, kıymetli veya yarı kıymetli taşlar ile kıymetli metaller ve bunlardan mamul eşya ve Fasil 28 kapsamındaki anorganik kimyasallar, kıymetli metal bileşikleri olarak sıralanmaktadır. 2011 yılı verilerine göre Rusya'nın en fazla ihraç ettiği ürünlere ilişkin rakamsal bilgiler aşağıdaki tabloda verilmektedir.

RUSYA'NIN EN ÇOK İHRAC ETTİĞİ ÜRÜNLER			
İLK 5 ÜRÜN GRUBU / 2011			
Birim: 1000 \$			
FASIL NO	TANIM	DEĞER \$	PAY %
27	MİNERAL YAKITLAR,MİNERAL YAĞLAR	282.391.913	59,1
72	DEMİR-ÇELİK	21.984.917	4,6
31	GÜBRELER	10.078.135	2,1
71	TABİİ İNCİLER, KIYMETLİ VEYA YARI KIYMETLİ TAŞLAR İLE KIYMETLİ METALLER VE BUNLARDAN MAMUL EŞYALAR	9.583.397	2,0
28	ANORGANİK KİMYASALLAR, KIYMETLİ METAL BİLEŞİKLERİ	7.892.298	1,7
TOPLAM		478.009.197	100,0

Kaynak: Trademap / ITC

En Çok İthal Edilen Ürünler

Rusya'nın en çok ithal ettiği ürünlerin başında Fasil 84 kapsamındaki nükleer reaktörler, kazanlar ve makineler gelmektedir. Fasil 87 kapsamındaki motorlu kara taşıtları, Fasil 85'de yer alan elektrikli makina ve cihazlar, Fasil 30 kapsamındaki eczacılık ürünleri ve Fasil 39 kapsamındaki plastikler, kauçuklar ve mamülleri diğer en fazla ithal edilen ürünler olarak sıralanmaktadır.

RUSYA'NIN EN ÇOK İTHAL ETTİĞİ ÜRÜNLER			
İLK 5 ÜRÜN GRUBU / 2011			
Birim: 1000 \$			
FASIL NO	TANIM	DEĞER \$	PAY %
84	NÜKLEER REAKTÖRLER, KAZANLAR, MAKİNALAR	51.681.164	18,2
87	MOTORLU KARA TAŞITLARI	37.864.137	13,3
85	ELEKTRİKLİ MAKİNA VE CİHAZLAR	30.932.125	10,9
30	ECZACILIK ÜRÜNLERİ	13.184.447	4,6
39	PLASTİKLER VE MAMULLERİ, KAUÇUK VE MAMULLERİ	10.068.894	3,5
TOPLAM		284.736.888	100

Kaynak: Trademap / ITC

En Çok İhracat Yapılan Ülkeler

2011 verilerine göre Rusya'nın en çok ihracat yaptığı ülke Hollanda'dır. Çin, İtalya ve Almanya en çok ihracat gerçekleştirilen diğer ülkeler olarak sıralanmaktadır. Türkiye ise Rusya'nın en çok ihracat gerçekleştirdiği ülkeler arasında 8. sıradadır.

Rusya'nın en fazla ihracat yaptığı ilk 20 ülke ile bu ülkelerin paylarına ilişkin veriler aşağıdaki tabloda görülebilir.

RUSYA'NIN EN ÇOK İHRACAT YAPTIĞI ÜLKELER				
Birim: 1000 \$	2010	2011	DEĞİŞİM %	PAY %
HOLLANDA	53.962.000	61.224.549	13,5	12,8
ÇİN	20.327.000	34.707.648	70,7	7,3
İTALYA	27.301.252	27.902.351	2,2	5,8
ALMANYA	25.103.000	22.959.632	-8,5	4,8
POLONYA	14.936.000	21.194.456	41,9	4,4
UKRAYNA	23.114.000	18.125.020	-21,6	3,8
ABD	12.466.997	16.028.470	28,6	3,4
TÜRKİYE	20.377.000	15.110.762	-25,8	3,2
JAPONYA	12.833.000	14.316.990	11,6	3,0
GÜNEY KORE	10.424.000	13.342.633	28,0	2,8
FINLANDİYA	12.167.000	11.700.624	-3,8	2,4
İSVİÇRE	8.745.484	11.385.278	30,2	2,4
İNGİLTERE	11.311.000	11.198.015	-1,0	2,3
FRANSA	12.440.428	10.851.521	-12,8	2,3
BELÇİKA	4.929.000	7.478.617	51,7	1,6
LETONYA	5.529.890	6.823.359	23,4	1,4
MACARİSTAN	5.289.000	6.606.781	24,9	1,4
İSPANYA	4.048.529	6.115.515	51,1	1,3
LİTVANYA	2.255.557	5.798.771	157,1	1,2
SLOVAKYA	4.544.000	5.655.093	24,5	1,2
İLK 20 ÜLKE TOPLAMI	292.104.137	328.526.085	12,5	68,7
İLK 20 ÜLKENİN TOP. PAYI	73,0	68,7	-5,9	0,0
DÜNYA TOPLAMI	400.100.000	478.009.197	19,5	100,0

Kaynak: Trademap / ITC

Rusya'nın en çok ihracat yaptığı ilk 20 ülkeye toplam ihracatının %68,7'si yönelmiş durumdadır. 2011 yılında Rusya'nın Türkiye'ye ihracatı %25,8 oranında azalarak 15,1 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Türkiye'nin Rusya'nın toplam ihracatı içerisindeki payı % 3,2 olarak hesaplanmaktadır.

2010 yılında Rusya'nın en çok ihracat yaptığı ilk 20 ülke listesindeki ülkelere Almanya, Ukrayna, Türkiye, Finlandiya, İngiltere ve Fransa

haricindeki 14 ülkeye yaptığı ihracatın bir önceki yıla kıyasla %2,2 ile %157,1 arasında değişen oranlarda arttığı anlaşılmaktadır. Öte yandan Rusya'nın yukarıda sıralanmakta olan altı ülkeye yönelik ihracatı %1 ile %25,8 arasında değişen oranlarda azalmıştır.

En Çok İthalat Yapılan Ülkeler

2011 yılında Rusya'nın en çok ithalat yaptığı ülkelerin başında, Çin gelmektedir. Çin'in Rusya'nın toplam ithalatı içerisindeki payı %16,9 olarak hesaplanmaktadır. 2011 yılında Rusya'nın Çin'den ithalatı bir önceki yıla kıyasla %23,6 artmış ve 48,2 milyar dolara ulaşmıştır. Almanya (payı % 13,2) , Ukrayna (payı %7), Japonya (payı %5,3) ve İtalya (payı %4,7) Çin'in ardından Rusya'nın ithalatı içerisinde önemli pay sahibi olan ülkeler olarak sıralanmaktadır.

Rusya'nın en fazla ithalat yaptığı 20 ülkeye ait veriler, aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

RUSYA'NIN EN ÇOK İTHALAT YAPTIĞI ÜLKELER				
Birim: 1000 \$	2010	2011	DEĞİŞİM %	PAY %
ÇİN	39.032.604	48.226.424	23,6	16,9
ALMANYA	26.707.000	37.453.072	40,2	13,2
UKRAYNA	14.041.000	20.008.053	42,5	7,0
JAPONYA	10.300.338	15.000.485	45,6	5,3
İTALYA	10.041.318	13.359.304	33,0	4,7
ABD	11.231.375	12.895.367	14,8	4,5
GÜNEY KORE	7.271.000	11.584.357	59,3	4,1
FRANSA	10.124.793	9.857.699	-2,6	3,5
İNGİLTERE	4.572.000	7.172.393	56,9	2,5
POLONYA	5.824.204	6.649.996	14,2	2,3
TÜRKİYE	4.878.062	6.373.450	30,7	2,2
HOLLANDA	4.441.000	5.921.007	33,3	2,1
FİNLANDİYA	4.585.000	5.670.303	23,7	2,0
ÇEK CUMHURİYETİ	2.916.000	4.476.983	53,5	1,6
BRAZİLYA	4.081.000	4.378.710	7,3	1,5
İSPANYA	3.032.991	4.304.142	41,9	1,5
BELÇİKA	3.266.000	4.121.361	26,2	1,4
İSVEÇ	2.850.000	4.035.024	41,6	1,4
MACARİSTAN	3.142.000	3.333.017	6,1	1,2
AVUSTURYA	2.457.000	3.093.875	25,9	1,1
İLK 20 ÜLKE TOPLAMI	174.794.685	227.915.022	30,4	80,0
İLK 20 ÜLKENİN TOP. PAYI	70,3	80,0		
DÜNYA TOPLAMI	248.700.000	284.736.888	14,5	100,0

Kaynak: Trademap / ITC

Türkiye, Rusya'nın en fazla ithalat yaptığı 11. ülke olarak sıralanmaktadır. Rusya'nın Türkiye'den yaptığı ithalat değeri 2011 yılında bir önceki yıla kıyasla %30,7 oranında artarak 4,9 milyar dolar seviyesinden 6,4 milyar dolar düzeyine yükselmiştir. Bu ithalat değeri ile Türkiye'nin Rusya'nın toplam ithalatı içerisindeki payı %2,2 olarak hesaplanmaktadır.

2011 yılında Rusya'nın en çok ithalat yaptığı ilk 20 ülke listesindeki ülkelerden Fransa haricindeki 19 ülkeden yaptığı ithalatının bir önceki yıla kıyasla %6,1 ile %59,3 arasında değişen oranlarda arttığı anlaşılmaktadır. Öte yandan aynı dönemde Fransa'dan yapılan ithalat %2,6 oranında azalmıştır.

III.RUSYA’NIN DIŞ TİCARETİNDE DERİ VE DERİ ÜRÜNLERİNİN YERİ

Başlıca Deri Ürünleri İhracatçısı Ülkeler İçinde Rusya’nın Yeri

Dünya’nın en çok deri ürünleri ihracatı yapan ülkeleri Çin, İtalya, Hong Kong, Vietnam, Fransa, Almanya olarak sıralanmaktadır. Rusya dünya deri ve deri ürünleri ihracatından %0,2 gibi çok küçük bir pay almaktadır. Dünya’nın en büyük deri ve deri ürünleri ihracatçılarında dair veriler aşağıdaki tabloda detaylı olarak görülebilir.

DÜNYADA EN ÇOK DERİ İHRACATI YAPAN İLK 15 ÜLKE				
Birim: 1.000 ABD \$				
ÜLKE	2010	2011	DEĞİŞİM %	% PAY
ÇİN	58.879.549	71.667.108	21,7	31,8
İTALYA	19.882.412	24.299.686	22,2	10,8
HONG KONG	15.258.255	16.586.120	8,7	7,4
VIETNAM	8.836.963	10.317.837	16,8	4,6
FRANSA	7.790.814	9.871.612	26,7	4,4
ALMANYA	7.132.410	8.782.784	23,1	3,9
ABD	5.508.118	6.390.910	16,0	2,8
HİNDİSTAN	3.879.843	6.026.768	55,3	2,7
HOLLANDA	4.823.415	5.837.393	21,0	2,6
BELÇİKA	5.045.754	5.727.165	13,5	2,5
İSPANYA	4.084.584	5.175.268	26,7	2,3
ENDONEZYA	2.873.290	3.733.176	29,9	1,7
BRAZİLYA	3.492.982	3.658.807	4,7	1,6
İNGİLTERE	2.571.511	3.097.818	20,5	1,4
DANİMARKA	2.299.192	2.734.471	18,9	1,2
İLK 15 ÜLKE TOP.	137.037.533	165.507.383	20,8	73,4
RUSYA FED.	290.348	363.428	25,2	0,2
DÜNYA TOPLAMI	190.212.779	225.588.765	18,6	100,0

Kaynak : Trademap / ITC

Başlıca Deri Ürünleri İthalatçısı Ülkeler İçinde Rusya'nın Yeri

Dünya'nın en büyük deri ürünleri ithalatçısı ABD'dir. ABD'nin ardından Hong Kong gelmektedir. Almanya 15,4 milyar dolar değerindeki deri ürünleri ithalatı ile üçüncü sırada yer almaktadır. Rusya ise 5,6 milyar doların üzerindeki ithalatı ve % 2,5'lik payı ile 11. sırada yer almaktadır.

Dünya'nın en büyük deri ve deri ürünleri ithalatçılarında ait veriler aşağıdaki tablodan görülebilir.

DÜNYADA EN ÇOK DERİ İTHALATI YAPAN İLK 15 ÜLKE				
<i>Birim: 1.000 ABD \$</i>				
ÜLKE	2010	2011	DEĞİŞİM %	% PAY
ABD	33.387.512	36.376.546	9,0	16,4
HONG KONG	15.315.600	17.242.006	12,6	7,8
ALMANYA	12.655.876	15.407.058	21,7	7,0
İTALYA	12.301.473	14.745.375	19,9	6,7
JAPONYA	10.379.217	11.642.763	12,2	5,3
FRANSA	9.890.313	11.599.517	17,3	5,2
ÇİN	8.816.894	10.909.967	23,7	4,9
İNGİLTERE	8.602.991	9.376.554	9,0	4,2
HOLLANDA	4.939.450	6.114.364	23,8	2,8
İSPANYA	5.039.886	5.937.727	17,8	2,7
RUSYA FEDERASYONU	5.163.506	5.640.674	9,2	2,5
GÜNEY KORE	3.689.580	4.812.692	30,4	2,2
KANADA	3.406.931	3.847.733	12,9	1,7
BELÇİKA	3.718.971	3.797.955	2,1	1,7
AVUSTURYA	2.429.941	2.884.956	18,7	1,3
İLK 15 ÜLKE TOP.	121.329.212	139.351.877	14,9	63,0
TÜRKİYE	1.623.715	2.178.252	34,2	1,0
DÜNYA TOPLAMI	190.018.563	221.237.978	16,4	100,0

Kaynak : Trademap / ITC

IV. RUSYA'NIN DERİ SEKTÖRÜ DIŞ TİCARETİ

Rusya dünyanın önemli deri ürünleri ithalatçıları arasında yer almaktadır. Rusya'nın deri ürünleri ihracatı 2011 yılında 2010 yılına kıyasla %54,3 oranında artarak 363,4 milyon doları aşmıştır. İthalatı %87,5 gibi yüksek bir oranda artarak 5,6 milyar dolar olmuştur.

RUSYA'NIN DERİ ve AYAKKABI DIŞ TİCARETİ				
Birim: 1000 \$				
YILLAR	İHRACAT	DEĞİŞİM %	İTHALAT	DEĞİŞİM %
2006	355.391		1.571.281	
2007	321.291	-9,6	2.802.921	78,4
2008	332.723	3,6	3.950.456	40,9
2009	235.505	-29,2	3.008.906	-23,8
2010	290.348	23,3	5.163.506	71,6
2011	363.428	54,3	5.640.674	87,5

Kaynak : Trademap / ITC

Rusya'nın İthal Ettiği Deri Ürünleri

Dünyanın önde gelen deri ithalatçısı ülkelerinden birisi olan Rusya'nın 2010 ve 2011 yıllarında dünyadan yaptığı deri ve deri ürünleri ithalatının detayları aşağıdaki tabloda verilmektedir.

RUSYA DERİ VE DERİ ÜRÜNLERİ İTHALAT RAKAMLARI (1000 \$)					
DÖRTLÜ	DÖRTLÜ ADI	2010	2011	TOPLAM DERİ'DE % PAY	11/10 Değişim
4101-4103	HAM DERİ	9.775	11.575	0,2%	18,4%
4301	HAM KÜRK	20.278	25.511	0,5%	25,8%
	HAM DERİ + HAM KÜRK TOPLAMI	30.053	37.086	0,7%	23,4%
4104-4115	YARI İŞLENMİŞ/BİTMİŞ DERİ	48.016	59.846	1,1%	24,6%
4302	İŞLENMİŞ KÜRK	35.623	43.981	0,8%	23,5%
	YARI İŞLENMİŞ/BİTMİŞ DERİ + İŞLENMİŞ KÜRK TOPLAMI	83.639	103.827	1,8%	24,1%
4203.10	DERİ GİYİM	118.355	129.030	2,3%	9,0%
4303-4304	KÜRK GİYİM EŞYASI	243.306	310.384	5,5%	27,6%
	DERİ GİYİM + KÜRK GİYİM TOPLAMI	361.661	439.414	7,8%	21,5%
4201-4202-4203.21/29/30/40-4204-4205-4206	SARACIYE TOPLAMI	737.437	895.930	15,9%	21,5%
64	AYAKKABI TOPLAMI	3.950.717	4.164.418	73,8%	5,4%
	GENEL DERİ VE DERİ ÜRÜNLERİ TOPLAMI	5.163.507	5.640.675	100,0%	9,2%

Kaynak : Trademap / ITC

2010 yılında Rusya'nın ithal ettiği deri ve deri ürünleri içerisinde en büyük payı 4,2 milyar dolarlık ithalat ile ayakkabılar almaktadır. Ayakkabıların Rusya'nın toplam deri ve deri ürünleri ithalatındaki payı %73,8'dir. Rusya'nın ayakkabı ithalatı 2011 yılında %5,4 artmıştır.

Rusya'nın en fazla ithal ettiği ikinci deri ürünü ise %15,9'luk payı ile saraciye ürünleridir. Bu ürün grubunda Rusya dünyadan 895,9 milyon dolar değerinde ithalat gerçekleştirmektedir. Saraciye ürünleri ithalatı 2011 yılında %21,5 oranında artmıştır.

Rusya'nın deri giyim ve kürk giyim ithalatının toplam deri ürünleri ithalatındaki payı %7,8'dir. İthalat değeri 439,4 milyon dolar olan deri giyim ve kürk giyim ithalatı 2011 yılında %21,5 oranında artmıştır.

Rusya'nın yarı işlenmiş, bitmiş deri, ve işlenmiş kürk ithalatı 103,8 milyon dolar olarak tespit edilmiştir. 2011 yılındaki artış ise %24,1 oranında gerçekleşmiştir.

Ham deri ve ham kürk ithalatı ise %23,4 oranında artarak 37,1 milyon dolara ulaşmıştır.

Rusya'nın Deri ve Deri Ürünleri İthal Ettiği Ülkeler

Dünyanın en büyük deri ürünleri pazarlarından birisi olan Rusya'nın en büyük tedarikçisi Çin ve İtalya'dır. Ucuz işgücü ve hammaddeye sahip olan Çin, tek başına Rusya deri pazarının %63,9'una hakimdir. İtalya, Rusya deri pazarının %8,5'ine sahiptir. İtalya'nın ardından %5,4 pay ile Türkiye gelmektedir. Rusya'nın Türkiye'den deri ürünleri ithalatı 2011 yılında %11 oranında azalmış ve 305,2 milyon dolar olmuştur.

Rusya'nın en fazla deri ürünü ithal ettiği bir diğer ülke Vietnam'dır. Rusya, Vietnam'dan %57,8 artışla 217,9 milyon dolar değerinde deri ve deri ürünleri ithal etmektedir.

Aşağıdaki tabloda İtalya'nın en büyük 5 deri ürünleri tedarikçisi ve Türkiye'nin 2011 yılında pazardan aldıkları paylar görülebilir.

RUSYA'NIN DERİ ve AYAKKABI (41,42,43,64) İTHALATI (1000 DOLAR)				
EN ÇOK İTHALAT YAPILAN İLK 5 ÜLKE				
ÜLKE ADI	2010	2011	DEĞİŞİM %	PAY %
ÇİN	3.626.053	3.605.212	-0,6	63,9
İTALYA	392.065	480.566	22,6	8,5
TÜRKİYE*	343.033	305.233	-11,0	5,4
VIETNAM	138.097	217.912	57,8	3,9
ENDONEZYA	71.431	112.086	56,9	2,0
İLK 5 ÜLKE TOPLAMI	4.570.679	4.721.009	3,3	83,7
TOPLAM İTHALAT	5.163.506	5.640.674	9,2	100,0

Kaynak: Trademap / ITC,

*Türkiye için İhracatçı Birlikleri Kayıt Rakamları kullanılmıştır

Rusya'nın En Fazla Ham Deri ve Ham Kürk İthal Ettiği Ülkeler

İzleyen tabloda görüleceği üzere, Rusya dünyadan, 2011 yılında %23,4 oranında artışla 37,1 milyon doların üzerinde ham deri ve ham kürk ithal etmiştir. Rusya'nın en büyük ham deri ve ham kürk tedarikçileri Finlandiya ve Avustralya'dır. Rusya 2011 yılında Türkiye'den yalnızca 9 bin dolar değerinde ham deri ve ham kürk ithal etmiştir.

RUSYA'NIN HAM DERİ ve HAM KÜRK İTHALATI (1000 DOLAR)				
EN ÇOK İTHALAT YAPILAN İLK 5 ÜLKE				
ÜLKE ADI	2010	2011	DEĞİŞİM %	PAY %
FİNLANDİYA	18.788	23.088	22,9	62,3
AVUSTRALYA	7.876	9.954	26,4	26,8
KANADA	1.467	2.417	64,8	6,5
SLOVAKYA	1.065	1.263	18,6	3,4
MOLDOVA CUMHURİYETİ	-	177	-	0,5
İLK 5 ÜLKE TOPLAMI	29.196	36.899	26,4	99,5
TOPLAM İTHALAT	30.053	37.086	23,4	100,0

Kaynak: Trademap / ITC

Rusya'nın En Fazla Yarı İşlenmiş/ Bitmiş Deri ve İşlenmiş Kürk İthal Ettiği Ülkeler

Rusya dünyadan, 2011 yılında %24,1 oranında artışla 103,8 milyon dolar değerinde yarı işlenmiş/bitmiş deri ve işlenmiş kürk ithal etmiştir. Bu ürün grubunda Rusya'nın en büyük tedarikçisi %23,8 pay ile İtalya'dır. İtalya'dan 2011 yılında 24,7 milyon dolar değerinde ithalat yapılmıştır. İtalya'yı, Çin ve Türkiye takip etmektedir.

Rusya 2011 yılında Türkiye'den 24,3 milyon dolar değerinde yarı işlenmiş/bitmiş deri ve işlenmiş kürk ithal etmiştir. Bu sonuçla, Türkiye, Rusya'dan bu ürün grubunda %23,4 pay almıştır.

RUSYA'NIN YARI İŞLENMİŞ/BİTMİŞ DERİ + İŞLENMİŞ KÜRK İTHALATI (1000 DOLAR)				
EN ÇOK İTHALAT YAPILAN İLK 10 ÜLKE VE TÜRKİYE				
ÜLKE ADI	2010	2011	DEĞİŞİM %	PAY %
İTALYA	21.023	24.742	17,7	23,8
ÇİN	16.977	24.619	45,0	23,7
TÜRKİYE*	33.802	24.343	-28,0	23,4
GÜNEY KORE	7.787	8.618	10,7	8,3
BRAZİLYA	2.000	4.602	130,1	4,4
HİNDİSTAN	2.829	3.533	24,9	3,4
ALMANYA	2.060	3.277	59,1	3,2
KOLOMBİYA	1.704	2.824	65,7	2,7
UKRAYNA	1.324	2.360	78,2	2,3
ARJANTİN	1.562	2.149	37,6	2,1
İLK 10 ÜLKE TOPLAMI	91.068	101.067	11,0	97,3
TOPLAM İTHALAT	83.639	103.827	24,1	100,0

Kaynak: Trademap / ITC,

*Türkiye için İhracatçı Birlikleri Kayıt Rakamları kullanılmıştır

Rusya'nın En Fazla Deri Giyim ve Kürk Giyim İthal Ettiği Ülkeler

Rusya dünyadan, 2011 yılında %21,5 oranında artışla 439,4 milyon dolar değerinde deri giyim ve kürk giyim ithal etmiştir. Rusya'nın bu ürün grubundaki en büyük tedarikçisi %39,7 pazar payı ile Çin'dir. 2011 yılında Çin'den Rusya'ya 174,5 milyon dolarlık deri ve kürk giyim ithal edilmiştir.

Türkiye ise Çin'in ardından ikinci sırada yer almaktadır. Türkiye'den yapılan ithalat %13,4 oranında azalarak 169,8 milyon dolar olmuştur. Türkiye'nin Rusya deri giyim ve kürk giyim pazarından aldığı pay %38,6 olarak hesaplanmıştır.

RUSYA'NIN DERİ GİYİM ve KÜRK GİYİM İTHALATI (1000 DOLAR)				
EN ÇOK İTHALAT YAPILAN İLK 10 ÜLKE VE TÜRKİYE				
ÜLKE ADI	2010	2011	DEĞİŞİM %	PAY %
ÇİN	148.251	174.484	17,7	39,7
TÜRKİYE*	196.037	169.797	-13,4	38,6
İTALYA	33.734	47.085	39,6	10,7
YUNANISTAN	31.181	37.790	21,2	8,6
HİNDİSTAN	11.013	18.081	64,2	4,1
PAKİSTAN	10.710	15.677	46,4	3,6
ALMANYA	9.051	13.644	50,7	3,1
FRANSA	4.934	5.896	19,5	1,3
İSVEÇ	1.760	2.102	19,4	0,5
ROMANYA	685	1.133	65,4	0,3
İLK 10 ÜLKE TOPLAMI	27.140	38.452	41,7	8,8
TOPLAM İTHALAT	361.662	439.414	21,5	100,0

Kaynak: Trademap / ITC,

*Türkiye için İhracatçı Birlikleri Kayıt Rakamları kullanılmıştır

Rusya'nın En Fazla Saraciye Ürünleri İthal Ettiği Ülkeler

2011 yılında Rusya, dünyadan %21,5 oranında artışla 895,9 milyon dolar değerinde saraciye ürünü ithal etmiştir.

Rusya'nın en büyük saraciye ürünü tedarikçisi 620,2 milyon dolarlık ithalat ile Çin'dir. Çin'in Rusya saraciye pazarındaki payı %69,2'dir. Çin'den yapılan saraciye ithalatı bu dönemde %18 oranında artmıştır.

RUSYA'NIN SARACİYE İTHALATI (1000 DOLAR)				
EN ÇOK İTHALAT YAPILAN İLK 10 ÜLKE VE TÜRKİYE				
ÜLKE ADI	2010	2011	DEĞİŞİM %	PAY %
ÇİN	525.551	620.204	18,0	69,2
İTALYA	82.960	106.491	28,4	11,9
FRANSA	31.155	41.584	33,5	4,6
ALMANYA	21.304	20.625	-3,2	2,3
VİETNAM	13.203	20.386	54,4	2,3
TÜRKİYE*	8.196	14.461	76,4	1,6
HİNDİSTAN	7.035	11.600	64,9	1,3
İSPANYA	5.085	8.084	59,0	0,9
ABD	3.904	5.319	36,2	0,6
GÜNEY KORE	1.612	4.059	151,8	0,5
İLK 10 ÜLKE TOPLAMI	25.832	43.523	68,5	4,9
TOPLAM İTHALAT	737.438	895.929	21,5	100,0

Kaynak: Trademap / ITC,

*Türkiye için İhracatçı Birlikleri Kayıt Rakamları kullanılmıştır

Çin'i %11,9 pazar payı ile İtalya ve %4,6 pazar payı ile Fransa takip etmektedir.

Rusya 2011 yılında Türkiye'den 14,5 milyon dolar değerinde saraciyeye ürünleri ithal etmiştir. Böylelikle, Türkiye'den yapılan saraciyeye ithalatı bu dönemde %76,4 oranında artış göstermiş olup, Türkiye'nin Rusya pazarındaki payı da %1,6 olmuştur.

Rusya'nın En Fazla Ayakkabı İthal Ettiği Ülkeler

Rusya , dünyadan 2011 yılında %5,4 oranında artışla 4,2 milyar doların üzerinde ayakkabı ithal etmiştir. Rusya'nın en büyük ayakkabı tedarikçileri Çin ve İtalya'dır. Çin'den yapılan ithalat bu dönemde %5,1 oranında düşerken, İtalya'dan yapılan ithalat ise %18,8 artmıştır.

Rusya 2011 yılında %6,9 düşüşle Türkiye'den 97,6 milyon doları aşan değerde ayakkabı ithal etmiştir. Türkiye'nin Rusya ayakkabı pazarındaki payı %2,3 olmuştur.

RUSYA'NIN AYAKKABI İTHALATI (1000 DOLAR)				
EN ÇOK İTHALAT YAPILAN İLK 10 ÜLKE VE TÜRKİYE				
ÜLKE ADI	2010	2011	DEĞİŞİM %	PAY %
ÇİN	2.935.273	2.785.903	-5,1	66,9
İTALYA	254.349	302.248	18,8	7,3
VIETNAM	124.862	197.290	58,0	4,7
ENDONEZYA	70.011	109.157	55,9	2,6
TÜRKİYE*	104.766	97.581	-6,9	2,3
TAYVAN	17.872	65.394	265,9	1,6
SLOVAKYA	33.718	57.979	72,0	1,4
ALMANYA	49.104	50.013	1,9	1,2
PORTEKİZ	28.902	45.798	58,5	1,1
HİNDİSİTAN	22.127	43.192	95,2	1,0
İLK 10 ÜLKE TOPLAMI	151.723	262.376	72,9	6,3
TOPLAM İTHALAT	3.950.717	4.164.418	5,4	100,0

Kaynak: Trademap / ITC,

*Türkiye için İhracatçı Birlikleri Kayıt Rakamları kullanılmıştır

V. TÜRKİYE – RUSYA FEDERASYONU DIŞ TİCARET İLİŞKİLERİ

Türkiye - Rusya Federasyonu Genel Dış Ticareti

Rusya Federasyonu, Türkiye'nin en yoğun ticari ilişkilerde bulunduğu ülkelerden biridir. 2011 yılında Türkiye'den Rusya Federasyonu'na 6 milyar dolar değerinde ihracat ve bu ülkeden 24 milyar dolar değerinde ithalat yapılmıştır. Bu rakamlarla 2011 yılında Türkiye ile Rusya Federasyonu arasındaki ticaret hacmi (ihracat + ithalat) hemen hemen 30 milyar dolar olmuştur.

2011 yılında Rusya Federasyonu'na yapılan ihracat 2010 yılına kıyasla %29,5 oranında artmıştır. Bu oran, Türkiye genel ihracatının 2011 yılı artış oranından (%18,5) yüksek bir orandır. Dolayısıyla, Rusya Federasyonu'nun Türkiye genel ihracatındaki payı % 4,1'den, % 4,4'e yükselmiştir.

2012 yılının Ocak-Haziran döneminde ise Türkiye'den Rusya Federasyonu'na genel ihracat, 2011 yılının eş dönemine kıyasla %11,4 oranında artarak 3,2 milyar dolara yükselmiştir. Rusya Federasyonu'na yapılan ihracatın 74,4 milyar dolarlık Türkiye genel ihracatındaki payı %4,3 olarak hesaplanmaktadır.

İthalat boyutunda, 2011 yılında Rusya'dan yapılan ithalatın bir önceki yıla göre %10,9 oranında arttığı görülmektedir. Bu oran, Türkiye genel ithalatının artış oranından (%29,8) daha düşük bir düzeydedir. Dolayısıyla, Rusya Federasyonu'nun Türkiye genel ithalatındaki payı da %11,6'dan %9,9'a gerilemiştir.

2012 yılının Ocak-Haziran ilk altı aylık döneminde, Türkiye'ye Rusya Federasyonu'ndan 12,7 milyar dolar değerinde ithalat yapılmıştır. Bu ülkeden ithalat 2011 yılının ilk altı ayına kıyasla %16,5 oranında artmıştır. Türkiye genel ithalatı 2012 yılının ilk altı ayı içerisinde %2,1 oranında azalırken, Rusya Federasyonu'dan ithalatın %16,5 oranında artması, bu ülkenin genel ithalatta payını %9,1'den %10,8'e yükseltmiştir.

2011 yılında Türkiye'nin genel ihracatı 135 milyar dolar ve ithalatı 240,8 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Rusya Federasyonu, ihracat yapılan toplam 227 ülke ve serbest bölge içerisinde, Almanya, Irak, İtalya, İngiltere ve Fransa'nın ardından 6. sıradadır. İthalat yapılan toplam 223 ülke ve serbest bölge arasında ise Rusya Federasyonu 1. sırada bulunmaktadır. Almanya, Çin Halk Cumhuriyeti, ABD ve İtalya, Rusya'yı izleyen ülkelerdir.

Genel ticarete paralel şekilde, Rusya Federasyonu deri ve deri ürünleri ticareti açısından da Türkiye için önemli bir partnerdir. 2011 yılında kaydedilen Rusya Federasyonu ile Türkiye arasındaki yaklaşık 30 milyar dolarlık toplam ticaret hacminin 308 milyon dolarlık kısmını, diğer bir deyişle oransal olarak % 1'lik bölümünü deri ve deri ürünleri ticareti oluşturmaktadır. 2012 yılının ilk

altı ayında 164,1 milyon dolara yükselen Türkiye ile Rusya Federasyonu arasındaki deri ve deri mamulleri ticaretinin, genel ticaret içindeki %1'lik payı korunmuştur.

2011 yılında Rusya Federasyonu, Türkiye'nin en fazla deri ve deri ürünleri ihraç ettiği ülkeler içerisinde 1. sıradadır. 2012 yılının Ocak-Haziran dönemi itibarıyla da Rusya Federasyonu bu konumunu korumaktadır.

Türkiye'nin Rusya Federasyonu ile dış ticaretini, deri ve deri ürünlerini ticareti ile birlikte değerlendiren bir tablo aşağıda yer almaktadır.

TÜRKİYE - RUSYA FEDERASYONU TİCARİ İLİŞKİLERİ						
Birim: 1000 \$	2010 YILLIK	2011 YILLIK	DEĞİŞİM %	2011 OCAK - HAZİRAN	2012 OCAK - HAZİRAN	DEĞİŞİM %
RUSYA FEDERASYONU'NA İHRACAT	4.628.209	5.995.406	29,5	2.863.290	3.189.323	11,4
TÜRKİYE GENEL İHRACAT	113.883.219	134.954.362	18,5	65.587.883	74.372.790	13,4
RUSYA FEDERASYONU'NUN PAYI %	4,1	4,4		4,4	4,3	
RUSYA FEDERASYONU'NDAN İTHALAT	21.600.485	23.950.488	10,9	10.899.480	12.700.127	16,5
TÜRKİYE GENEL İTHALAT	185.544.332	240.833.236	29,8	119.734.840	117.163.133	-2,1
RUSYA FEDERASYONU'NUN PAYI %	11,6	9,9		9,1	10,8	
RUSYA FEDERASYONU'NA DERİ - DERİ MAMÜLLERİ İHRACATI	343.033	305.233	-11,0	128.054	162.894	27,2
TÜRKİYE DERİ-DERİ MAMÜLLERİ İHRACATI	1.327.832	1.440.411	8,5	661.759	737.949	11,5
RUSYA FEDERASYONU'NUN PAYI %	25,8	21,2		19,4	22,1	
RUSYA FEDERASYONU'NDAN DERİ - DERİ MAMÜLLERİ İTHALATI	2.387	2.774	16,2	2.484	1.248	-49,8
TÜRKİYE DERİ - DERİ MAMÜLLERİ İTHALATI	1.623.716	2.178.252	34,2	1.135.824	1.093.643	-3,7
RUSYA FEDERASYONU'NUN PAYI %	0,15	0,13		0,22	0,11	

Kaynak: Ekonomi Bakanlığı - Bilgi Sistemi / Ağustos 2012

2001 yılından 2011 yılına kadar Türkiye'den Rusya Federasyonu'na yapılan genel ihracat incelendiğinde, 2001 yılından 2008 yılına kadar % 16,7 ile % 46 arasında değişen oranlarda düzenli artışlar ile 6,5 milyar dolarlık tavan değere ulaşıldığı görülmektedir. 2009 yılında küresel krizin etkisiyle % 50,6 oranında azalarak birden 3,2 milyar dolara gerileyen ihracat, 2010 yılında küresel ekonomik krizin etkilerinin atlatılmaya başlanması ile tekrar toparlanarak %44,5 oranında artışla 4,6 milyar dolara yükselmiştir.

2011 yılına gelindiğinde Rusya Federasyonu'na ihracat %29,5 oranında artışla 6 milyar dolara yükselmiş, ancak 2008 yılındaki 6,5 milyar dolarlık tavan değerinin yine de altında kalmıştır. 2001 yılından 2011 yılına Türkiye'den Rusya Federasyonu'na ihracat yaklaşık yedi katına çıkmıştır. 2001 yılından 2011 yılına Rusya Federasyonu'na genel ihracatın yıllık ortalama değişimi ise %25 artış yönündedir.

2012 yılının Ocak-Haziran döneminde Rusya Federasyonu'na ihracat, %11,4 oranında artışla 3,2 milyar dolara yükselmiştir.

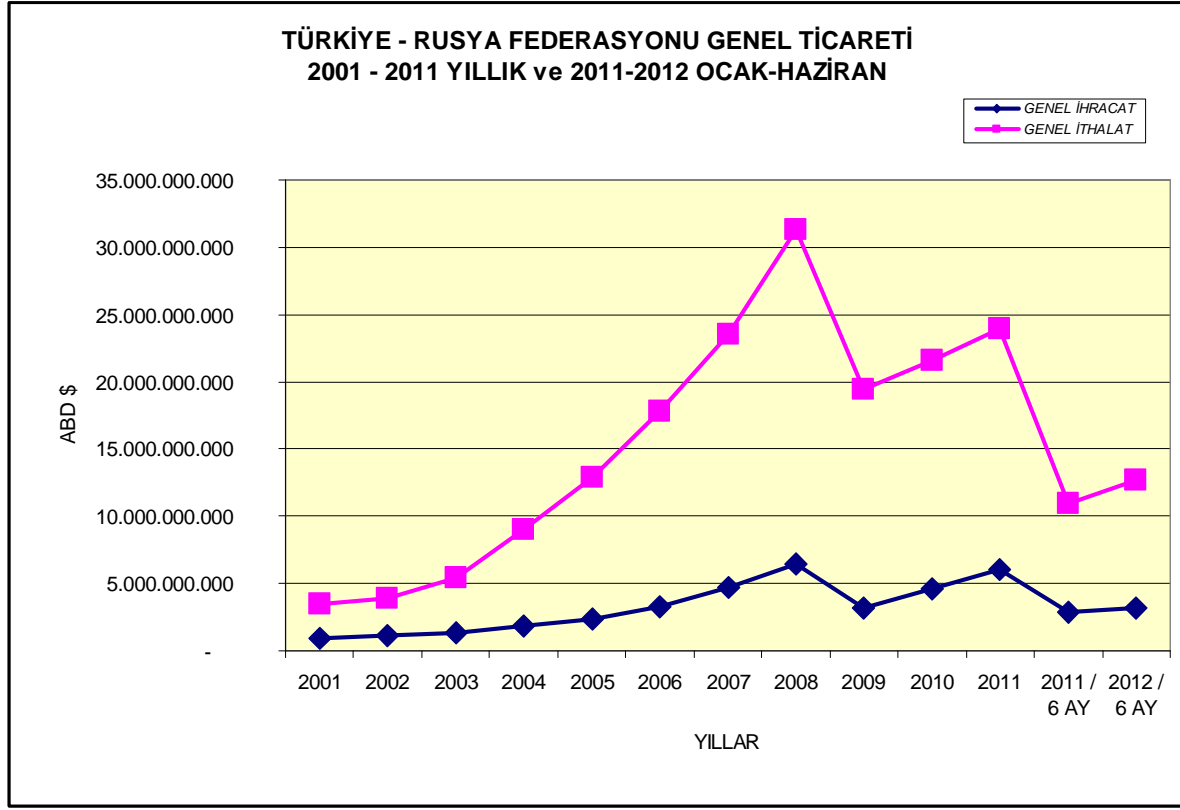
İthalat açısından bakıldığında, 2001 yılından 2008 yılına kadar Rusya Federasyonu'ndan ithalat % 13,3 ile % 65,7 arasında değişen oranlarda artarak 2008 yılında 31,4 milyar dolarlık tavan değere ulaşmıştır. İhracatta olduğu gibi ithalatta da 2009 yılında küresel ekonomik kriz dolayısıyla azalma olmuştur. İthalat %38 oranında azalarak 2009 yılında 19,5 milyon dolara düşmüştür. 2010 yılındaki %11,1'lik ve 2011 yılındaki %10,9'luk artışlarla 2011 yılında Rusya Federasyonu'ndan ithalat 24 milyar doları bulmuştur. 2001 yılından 2011 yılına Rusya Federasyonu'ndan ithalatın yıllık ortalama artış oranı %24,9 olarak hesaplanmaktadır. Onbir yıl içerisinde ithalat hemen hemen yedi katına çıkmıştır.

2012 yılının Ocak-Haziran döneminde ise Türkiye'nin Rusya Federasyonu'ndan genel ithalatı %16,5 oranında artarak 10,9 milyar dolardan 12,7 milyar dolara yükselmiştir.

2001 yılından 2012 yılının Ocak-Haziran dönem sonuna kadar Türkiye'den Rusya Federasyonu'na yapılan ihracat ile bu ülkeden yapılan ithalat ve yıllık değişimler, aşağıdaki tabloda görülebilir.

TÜRKİYE - RUSYA FEDERASYONU DIŞ TİCARETİ				
Birim: \$				
YILLAR	GENEL İHRACAT	YILLIK DEĞİŞİM (%)	GENEL İTHALAT	YILLIK DEĞİŞİM (%)
2001	924.106.727		3.435.672.619	
2002	1.172.038.590	26,8	3.891.721.401	13,3
2003	1.367.590.908	16,7	5.451.315.438	40,1
2004	1.859.186.551	35,9	9.033.138.484	65,7
2005	2.377.049.944	27,9	12.905.619.879	42,9
2006	3.237.611.322	36,2	17.806.238.758	38,0
2007	4.726.853.152	46,0	23.508.494.288	32,0
2008	6.483.003.596	37,2	31.364.476.862	33,4
2009	3.202.397.525	-50,6	19.450.085.570	-38,0
2010	4.628.208.715	44,5	21.600.484.458	11,1
2011	5.995.405.850	29,5	23.950.487.467	10,9
2011 Ocak-Haziran	2.863.289.780		10.899.480.460	
2012 Ocak-Haziran	3.189.323.374	11,4	12.700.126.644	16,5

Kaynak Ekonomi Bakanlığı Bilgi Sistemi / Ağustos 2012

Türkiye'nin Rusya Federasyonu'na ihracatı maddeler bazında incelendiğinde, 2012 yılının Ocak-Haziran döneminde en fazla ihraç edilen ürünün 87 03 GTİP başlıklı binek otomobilleri ve insan taşımak üzere imal edilmiş diğer motorlu taşıtlar olduğu anlaşılmaktadır. Bu ürün grubunda 2011 yılının Ocak-Haziran dönemine kıyasla %11,8 oranında düşüşle 217,3 milyon dolar değerinde ihracat gerçekleştirilmiştir. Ürün grubunun Rusya Federasyonu'na yapılan toplam ihracat içerisindeki payı %6,8'dir.

En çok ihraç edilen diğer ürünler %7,7 düşüş ve 205,1 milyon dolar ihracat değeriyle 07 02 GTİP başlıklı taze, soğutulmuş domates ile % 0,5 düşüş ve 151 milyon dolar ihracat değeri ile 60 06 GTİP başlıklı diğer örme mensucat, olarak sıralanmaktadır.

2012 Ocak-Haziran döneminde, ülkemizden Rusya Federasyonu'na en fazla ihraç edilen ilk yirmi ürün grubunun onbeşinde ihracat %5 ile %43694,4 arasında değişen oranlarda artarken, beş ürün grubunda %0,5 ile %37,6 arasında değişen oranlarda düşüşler olmuştur.

Yılın ilk altı ayında Rusya Federasyonu'na ihracatı en yüksek oranlı artan ürün grubu 84 08 GTİP başlıklı sıkıştırmayla ateşlemeli, içten yanmalı, pistonlu dizel ya da yarı dizel motorlardır. Bu ürün grubunda ihracat %43694,4 oranında artışla 71 bin dolardan 31,1 milyon dolara yükselmiştir.

%1861,5 oranında artışla 45,3 milyon dolarlık ihracat yapılan 87 07 GTİP başlıklı karayolunda kullanılan motorlu taşıtlar için koroserler, %1629 oranında artışla 78,1 milyon dolarlık ihracat yapılan 72 10 GTİP başlıklı demir veya alaşımsız çelikten yassı hadde mamulleri ve %184,4 oranında artışla 52,7 milyon dolarlık ihracat yapılan 25 23 GTİP başlıklı çimento, Türkiye'den Rusya Federasyonu'na ihraç edilen ürünler arasında ihracatı en yüksek oranda artan diğer ürünlerdir.

TÜRKİYE'DEN RUSYA FEDERASYONU'NA GENEL İHRACAT					
EN FAZLA İHRAÇ EDİLEN İLK 20 ÜRÜN					
Birim: ABD \$					
GTİP BAŞLIĞI	KAPSAM	2011 OCAK - HAZİRAN	2012 OCAK - HAZİRAN	2011 / 2012 DEĞİŞİM %	TOPLAMDA PAY %
8703	BİNEK OTOMOBİLLERİ VE ESAS İTİBARIYLA İNSAN TAŞIMAK ÜZERE İMAL EDİLMİŞ DİĞER MOTORLU TAŞITLAR	246.359.319	217.306.622	-11,8	6,8
0702	DOMATES (TAZE/SOĞUTULMUŞ)	222.268.290	205.063.182	-7,7	6,4
6006	DİĞER ÖRME MENSUCAT	151.761.776	150.967.781	-0,5	4,7
5407	SENTETİK FILAMENT İPLİKLERİNDEN DOKUNMUŞ MENSUCAT	68.663.804	94.255.094	37,3	3,0
8708	KARAYOLU TAŞITLARI İÇİN AKSAM, PARÇA VE AKSESUARLAR	54.234.148	87.394.081	61,1	2,7
0805	TURUNÇGİLLER (TAZE/KURUTULMUŞ)	132.960.069	82.977.322	-37,6	2,6
7113	MÜCEVHERCİ EŞYASI VE AKSAMI (KIYMETLİ METALLERDEN VEYA KIYMETLİ METALLERLE KAPLAMA METALLERDEN)	53.294.422	81.794.328	53,5	2,6
7210	DEMİR VEYA ALAŞIMSIZ ÇELİKTEN YASSI HADDE MAMULLERİ, GENİŞLİĞİ 600 MM VEYA DAHA FAZLA OLANLAR	4.515.726	78.076.079	1629,0	2,4
6004	DİĞER ÖRME MENSUCAT (EN>30CM, ELASTOMERİK/KAUÇUK İPLİK=>%5)	51.914.389	71.803.181	38,3	2,3
3917	PLASTİKTEN HORTUMLAR, BORULAR VE BAĞLANTI ELEMANLARI (MANŞON, NİPEL, DİRSEK, FLANŞLAR, VB.)	44.894.522	57.941.876	29,1	1,8
2523	ÇİMENTO	18.541.115	52.731.194	184,4	1,7
8707	KARAYOLUNDA KULLANILAN MOTORLU TAŞITLAR İÇİN KAROSERLER (ŞOFÖR MAHALLERİ DAHİL)	2.308.423	45.280.405	1861,5	1,4
2710	PETROL YAĞLARI VE BİTÜMENLİ MİNERALLERDEN ELDE EDİLEN YAĞLAR	54.974.484	45.228.417	-17,7	1,4
8544	İZOLE EDİLMİŞ TELLER, KABLolar VE DİĞER ELEKTRİK İLETKENLER; TEK TEK KAPLANMIŞ LİFLERDEN OLUŞAN FİBER OPTİK KABLolar	39.832.545	43.234.714	8,5	1,4
6403	DİŞ TABANI KAUÇUKTAN, PLASTİK MADDEDEN, TABİİ VEYA TERKİP YOLUYLA ELDE EDİLEN KÖSELEDEN VE YÜZÜ DERİ	28.630.748	34.415.754	20,2	1,1
8536	GERİLİMİ 1000 VOLTU GEÇMEYEN ELEKTRİK DEVRESİ TEÇHİZATI (ANAHTARLAR, RÖLELER, SİGORTALAR, FİŞLER,	29.406.422	33.988.363	15,6	1,1
8408	SIKIŞTIRMAYLA ATEŞLEMELİ İÇTEN YANMALI PİSTONLU MOTORLAR (DİZEL VE YARI DİZEL)	71.000	31.094.025	43694,4	1,0
4303	KÜRKTEN GİYİM EŞYASI, AKSESUARLARI VE KÜRKTEN DİĞER EŞYA	28.972.623	30.432.695	5,0	1,0
3401	SABUNLAR, YÜZEY AKTİF ORGANİK ÜRÜNLER VE MÜSTAHAZARLAR	24.153.286	29.699.345	23,0	0,9
8474	TOPRAK, TAŞ, METAL CEVHERİ VB. AYIKLAMA, ELEME, TASNİF, AYIRMA, YIKAMA, KIRMA, ÖĞÜTME, YOĞURMA, KARIŞTIRMAYA MAHSUSU MAKİNALAR	20.645.435	28.002.291	35,6	0,9
İLK 20 ÜRÜN TOPLAMI		1.278.402.546	1.501.686.749	17,5	47,1
RUSYA FEDERASYONU'NA GENEL İHRACAT		2.863.289.780	3.189.323.374	11,4	100,0
İLK 20 ÜRÜNÜN TOPLAMDA PAYI %		45	47		

Kaynak: Ekonomi Bakanlığı Bilgi Sistemi / Ağustos 2012

2012 yılının ilk altı ayında Rusya Federasyonu'na ihracatı en yüksek oranlı azalan ürün grubu ise 08 05 GTİP başlıklı taze/kurutulmuş turunçgillerdir. Bu ürün grubunda ihracat 2011 Ocak-Haziran dönemine göre %37,6 oranında azalarak 133 milyon dolardan 83 milyon dolara gerilemiştir.

Rusya Federasyonu'na en fazla ihraç edilen ilk yirmi ürün grubu içerisinde iki grup deri ve deri ürünü bulunmaktadır. Bu ürün grupları 64 03 GTİP başlıklı dış tabanlı kauçuk, plastik madde, tabi veya terkip yoluyla elde edilen köseleden ve yüzü deriden olan ayakkabılar ile 43 03 GTİP başlıklı kürkten giyim eşyalarıdır. 64 03 GTİP başlıklı ayakkabıların ihracatı 2011 yılının Ocak-Haziran dönemine kıyasla %20,2 oranında artarak 34,4 milyon dolar, 43 03 GTİP başlıklı kürk giyim eşyalarının ihracatı ise %5 oranında artışla 2012 Ocak-Haziran döneminde 30,4 milyon dolara yükselmiştir.

Türkiye'nin Rusya Federasyonu'ndan en fazla ithal ettiği ürün 27 11 GTİP başlıklı petrol gazları ve diğer gazlı hidrokarbonlardır. 2012 yılının ilk altı ayında da bu durum değişmemiş ve 2011 yılının Ocak-Haziran dönemine kıyasla %28,6 artışla 6,2 milyar dolar değerinde petrol gazı ithal edilmiştir. 27 11 GTİP başlıklı ürünlerin Rusya Federasyonu'ndan yapılan toplam ithalatta payı %48,9'dur. Diğer bir ifade ile Türkiye'nin Rusya Federasyonu'ndan ithalatının yaklaşık yarısını, petrol gazları ve diğer gazlı hidrokarbonlar oluşturmaktadır.

%3,3 artış ve 1,3 milyar dolar ithalat değeri ile 27 10 GTİP başlıklı petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar ile % 6,4 artış ve 798,3 milyon dolar değerinde ithalat ile 27 01 GTİP başlıklı taşkömürü ve taşkömüründen elde edilen briketler, toprak vb. katı yakıtlar, ikinci ve üçüncü büyük ithalat kalemleri olarak dikkat çekmektedir. 10 05 GTİP başlıklı mısır ithalatının 2011 Ocak-Haziran döneminde hiç olmayıp, 2012 Ocak-Haziran döneminde 71,3 milyon dolara yükselmiş olması da bir diğer dikkate değer gelişmedir.

2012 Ocak-Haziran döneminde, Rusya Federasyonu'ndan en fazla ithal edilen ilk yirmi ürün grubunun onbeşinde %0,9 ile %65559,8 arasında değişen oranlarda ithalat artışları olurken, beş ürün grubunda %10,6 ile %60 arasında değişen oranlarda ithalat düşüşleri meydana gelmiştir.

İthalatı en yüksek oranlı olarak artan ürünler, %65559,8 oranında artışla 119,7 milyon dolarlık ithalat gerçekleştirilen 12 06 GTİP başlıklı ayçiçek tohumları, %9933,3 oranında artışla 400,3 milyon dolarlık ithalat yapılan 15 12 GTİP başlıklı ayçiçeği, aspir, pamuk tohumu ve bunların fraksiyonları ve %4611,8 artışla 269 milyon dolarlık ithalat yapılan 10 01 GTİP başlıklı buğday ve mahlut olmuştur.

Aynı dönemde Rusya Federasyonu'ndan ithalatı oransal olarak en fazla düşen ürün, 72 08 GTİP başlıklı demir veya alaşımsız çelikten yassı hadde

ürünleridir İthalat, 2011 Ocak-Haziran dönemine kıyasla %60 oranında azalarak 332,6 milyon dolardan 132,9 milyon dolara gerilemiştir. 72 25 GTİP başlıklı alaşımlı çelik ürünlerinde %35,4'lük düşüş, 27 09 GTİP başlıklı ham petrolde %32,1'lik düşüş, ithalatta diğer önemli düşüşler olarak söylenebilir.

TÜRKİYE'NİN RUSYA FEDERASYONU'NDAN GENEL İTHALATI					
EN FAZLA İTHAL EDİLEN İLK 20 ÜRÜN					
Birim: ABD \$					
GTİP BAŞLIĞI	KAPSAM	2011 OCAK - HAZİRAN	2012 OCAK - HAZİRAN	2011 / 2012 DEĞİŞİM %	TOPLAMDA PAY %
2711	PETROL GAZLARI VE DİĞER GAZLI HIDROKARBONLAR	4.827.844.263	6.209.257.731	28,6	48,9
2710	PETROL YAĞLARI VE BİTÜMENLİ MİNERALLERDEN ELDE EDİLEN YAĞLAR	1.306.046.234	1.349.225.041	3,3	10,6
2701	TAŞKÖMÜRÜ; TAŞKÖMÜRÜNDEN ELDE EDİLEN BRIKETLER, TOPAK VB. KATI YAKITLAR	750.413.790	798.255.285	6,4	6,3
7601	İŞLENMEMİŞ ALUMİNYUM	574.605.114	513.967.623	-10,6	4,0
2709	HAM PETROL (PETROL YAĞLARI VE BİTÜMENLİ MİNERALLERDEN ELDE EDİLEN YAĞLAR)	705.820.543	479.286.107	-32,1	3,8
7204	DÖKME DEMİRİN, DEMİRİN VEYA ÇELİĞİN DÖKÜNTÜ VE HURDALARI VEYA BUNLARIN ERİTİLMESİ İLE ELDE DİLMİŞ KÜ	434.998.504	467.395.388	7,4	3,7
1512	AYÇİÇEĞİ, ASPIR, PAMUK TOHUMU YAĞLARI VE BUNLARIN FRAKSİYONLARI (KİMYASAL OLARAK DEĞİŞTİRİLMEMİŞ)	3.990.082	400.338.671	9933,3	3,2
1001	BUĞDAY VE MAHLUT	5.709.695	269.030.999	4611,8	2,1
7207	DEMİR VEYA ALAŞIMSIZ ÇELİKTE YARI MAMULLER	179.652.329	256.527.093	42,8	2,0
7208	DEMİR VEYA ALAŞIMSIZ ÇELİKTE YASSI HADDE ÜRÜNLERİ (GENİŞLİK >= 600 MM) (SICAK HADDELENMİŞ)	332.553.826	132.868.787	-60,0	1,0
7408	BAKIR TELLER	109.349.755	128.655.353	17,7	1,0
1206	AYÇİÇEĞİ TOHUMU	182.290	119.691.300	65559,8	0,9
7201	DÖKME DEMİR (PIK DEMİR) VE AYNALI DEMİR (KÜTLE, KÜLÇE, BLOK VEYA DİĞER İLK ŞEKİLLERDE)	110.159.641	111.189.534	0,9	0,9
7209	DEMİR VEYA ALAŞIMSIZ ÇELİKTE YASSI HADDE MAMULLERİ (GENİŞLİĞİ > 600 MM, SOĞUK HADDELENMİŞ)	100.283.023	106.235.725	5,9	0,8
3102	AZOTLU MİNERAL VEYA KİMYASAL GÜBRELER	111.905.202	92.150.387	-17,7	0,7
2814	SAF AMONYAK VEYA AMONYAĞIN SULU ÇÖZELTİLERİ	57.178.536	84.064.074	47,0	0,7
7225	DİĞER ALAŞIMLI ÇELİKTE YASSI HADDE MAMULLERİ (GENİŞLİĞİ 600 MM.VEYA DAHA FAZLA)	113.402.761	73.207.491	-35,4	0,6
1005	MISIR	0	71.284.390	-	0,6
2306	BİTKİSEL YAĞLARIN ÜRETİMİNDEN (23.04-05' HARİÇ) ARTA KALAN KÜSPE VE KATI ATIKLAR	14.440.404	63.787.777	341,7	0,5
7211	DEMİR VE ALAŞIMSIZ ÇELİKTE YASSI HADDE MAMULLERİ (GENİŞLİKLERİ 600 MM.DEN AZ VE KAPLANMAMIŞ OLANLAR)	62.334.212	63.237.010	1,4	0,5
İLK 20 ÜRÜN TOPLAMI		9.800.870.204	11.789.655.766	20,3	92,8
RUSYA FEDERASYONU'NDAN GENEL İTHALAT		10.899.480.460	12.700.126.644	16,5	100,0
İLK 20 ÜRÜNÜN TOPLAMDA PAYI %		90	93		

Kaynak: Ekonomi Bakanlığı Bilgi Sistemi / Ağustos 2012

Türkiye – Rusya Federasyonu Deri ve Deri Ürünleri Dış Ticareti

Rusya Federasyonu, deri ve deri ürünleri ticaretinde Türkiye için en büyük ihracat pazarı olması sebebiyle oldukça önemli bir partnerdir. 2011 yılında Türkiye'den Rusya Federasyonu'na 305,2 milyon dolarlık deri ve deri mamulü ihraç edilmiş, ihracat % 11 oranında azalmıştır.

Diğer yandan, Rusya Federasyonu'ndan bir miktar deri ve deri ürünü ithalatı da yapılmaktadır. 2011 yılında Rusya Federasyonu'dan %16,2 artışla 2,8 milyon dolarlık ithalat yapılmıştır. İki ülke arasındaki deri ve deri mamulleri ticaret hacmi (ihracat+ithalat) 2011 yılında 308 milyon dolar olmuştur. Ticaretin gelişimi Türkiye lehinedir.

2012 yılının Ocak-Haziran döneminde ise Rusya Federasyonu'na 162,9 milyon dolar değerinde deri ve deri ürünü ihraç edilmiş, ihracat 2011 Ocak-Haziran dönemine kıyasla %27,2 oranında artmıştır. Türkiye'nin toplam deri ve deri ürünleri ihracatı ilk altı ayda %11,5 oranında artarken, Rusya Federasyonu'na ihracatın daha yüksek oranlı artması, bu ülkenin Türkiye toplam deri ve deri ürünleri ihracatındaki payını da %22,1'e yükseltmiştir.

Yine yılın ilk altı ayında Rusya Federasyonu'ndan 1,2 milyon dolarlık ithalat gerçekleştirilmiştir. İthalat 2011 yılının Ocak-Haziran dönemine kıyasla %49,7 oranında azalmıştır. Zaten Rusya Federasyonu'ndan yapılan deri ve deri ürünleri ithalatının Türkiye toplam deri ithalatında payı da %0,11 gibi son derece düşük bir düzeydedir.

Türkiye ile Rusya Federasyonu arasındaki deri ve deri mamulleri ticaretinin seyrine 2001 yılından 2011 yılına kadar olan süreçte bakıldığında, 2001 yılında 102,8 milyon dolar değerinde olan Rusya Federasyonu'ya deri ve deri mamulleri ihracatının, 2007 yılında 374,5 milyon dolar ile tavan yaptığı, 2008, 2009 ve 2011 yıllarındaki düşüşlerle 2011 yılına gelindiğinde 305,3 milyon doları bulduğu görülmektedir. Son onbir yıl dikkate alındığında, Rusya Federasyonu'na deri ve deri ürünleri ihracatının üç katına çıktığı ifade edilebilir. Son onbir yıl için yıllık ortalama ihracatın değişimi %15,8 artış yönündedir.

2012 Ocak-Haziran döneminde ise Rusya Federasyonu'na 162,9 milyon dolarlık deri ve deri ürünü ihraç edilmiş, ihracat 2011 yılının eş dönemine kıyasla %27,2 oranında artmıştır.

Diğer yandan, 2001 yılında 1,9 milyon dolar değerinde olan Rusya Federasyonu'ndan deri ve deri mamulleri ithalatı, 2004 yılında 3,8 milyon dolar değer ile tavan yapmış, 2007 yılında 1,3 milyon dolara düşüşün ardından %16,2 artışla 2011 yılında tekrar 2,8 milyon dolara yükselmiştir. 2001'den 2011'e Rusya Federasyonu'ndan deri ve deri ürünleri ithalatı yıllık ortalama %10,9 oranında artmıştır.

2012 Ocak-Haziran döneminde Rusya Federasyonu'ndan yapılan deri ve deri ürünleri ithalatı 2011 yılının eş dönemine kıyasla %49,7 oranında azalarak 1,2 milyon dolara düşmüştür.

2001 yılından 2012 yılının Haziran ayı sonuna kadar, Türkiye ile Rusya Federasyonu arasındaki deri ve deri mamulleri ticaretini, yıllık değişimlerle birlikte gösteren bir tablo aşağıda verilmektedir.

TÜRKİYE - RUSYA FEDERASYONU DERİ ve DERİ ÜRÜNLERİ TİCARETİ

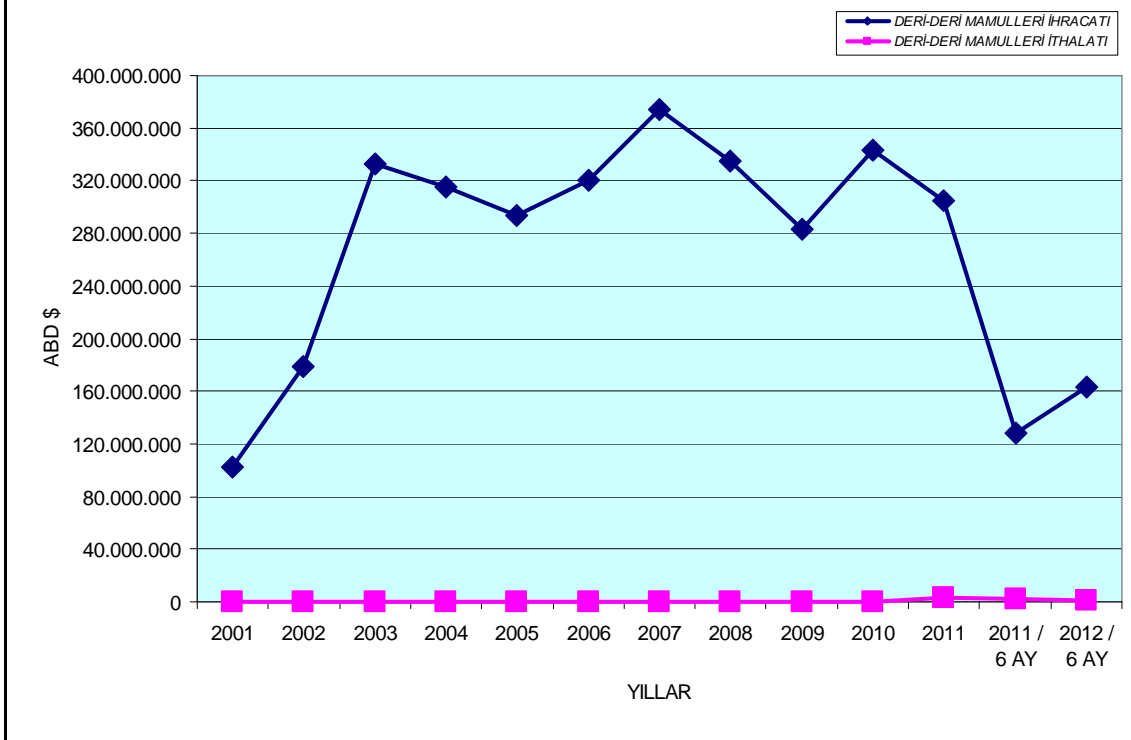
Birim: \$

YILLAR	DERİ ve DERİ ÜRÜN. İHRACATI*	YILLIK DEĞİŞİM (%)	DERİ ve DERİ ÜRÜN. İTHALATI	YILLIK DEĞİŞİM (%)
2001	102.809.482		1.937.821	
2002	178.836.438	73,9	3.516.054	81,4
2003	332.942.578	86,2	3.703.780	5,3
2004	315.412.442	-5,3	3.766.356	1,7
2005	293.740.844	-6,9	3.510.705	-6,8
2006	320.316.191	9,0	3.551.031	1,1
2007	374.501.464	16,9	1.258.145	-64,6
2008	334.676.680	-10,6	1.749.942	39,1
2009	283.291.834	-15,4	1.824.313	4,2
2010	343.033.156	21,1	2.386.491	30,8
2011	305.233.149	-11,0	2.774.045	16,2
2011 Ocak-Haziran	128.053.872		2.483.692	
2012 Ocak-Haziran	162.893.941	27,2	1.248.420	-49,7

Kaynak Ekonomi Bakanlığı Bilgi Sistemi / Ağustos 2012

* Deri ve deri ürünleri ihracat verileri ihracat kayıt rakamları kaynaklıdır.

TÜRKİYE - RUSYA FEDERASYONU DERİ ve DERİ MAMULLERİ DİŞ TİCARETİ 2001-2011 YILLIK ve 2011-2012 OCAK-HAZİRAN

Türkiye'den Rusya Federasyonu'na yapılan deri ve deri mamulleri ihracatına temel ürün grupları itibarıyla bakıldığında, gerek 2011 yılında gerekse 2012 yılının Ocak-Haziran döneminde en fazla ihraç edilen ürün grubunun deri giyim ve kürk giyim olduğu görülmektedir. 2011 yılında Rusya Federasyonu'na %13,4 düşüşle 169,8 milyon dolarlık deri giyim ve kürk giyim ihraç edilmiştir. 2012 Ocak-Haziran döneminde ise 2011 yılının eş dönemine kıyasla %49,3 artışla 85,6 milyon dolarlık deri giyim ve kürk giyim ihracatı yapılmıştır. Ürün grubunun Rusya Federasyonu'na yapılan toplam deri ve deri ürünleri ihracatında payı %52,5 düzeyindedir.

Deri giyim ve kürk giyimden sonra Rusya Federasyonu'na ihracatta ikinci önemli ürün grubu ayakkabılardır. 2011 yılında 97,6 milyon dolar değerinde ayakkabı ihraç edilmiş, 2012 Ocak-Haziran döneminde ise 53,5 milyon dolar değerinde ayakkabı ihracatı yapılmıştır. Ürün grubunun Rusya Federasyonu'na yapılan toplam deri ve deri ürünleri ihracatı içinde payı %32,8'dir.

Bu iki ürün grubunun yanısıra, 2012 Ocak-Haziran döneminde Rusya Federasyonu'na 16 milyon dolarlık yarı işlenmiş/ bitmiş deri ve işlenmiş kürk ihraç edilmiştir. 2011 yılının Ocak-Haziran dönemine kıyasla ihracat %43,8 oranında artmıştır. Ürün grubunun toplam ihracatta payı %9,8'dir.

Diğer yandan, 2012 Ocak-Haziran döneminde Rusya Federasyonu'na 7,8 milyon dolarlık saraciye ürünü ihraç edilmiş, ihracat 2011'in eş dönemine göre %20,3 oranında artmıştır.

Rusya Federasyonu'na ham deri ve kürk ihracatı 2010 yılında 99 bin dolar değerinde iken 2011 yılında 9 bin dolara düşmüş, 2012 Ocak-Haziran döneminde ise 5 bin dolar değerinde olmuştur.

Aşağıdaki tabloda Rusya Federasyonu'na deri ve deri ürünleri ihracatına ilişkin temel ürün grupları itibarıyla istatistik veriler yer almaktadır.

TÜRKİYE'DEN RUSYA FEDERASYONU'NA YAPILAN DERİ VE DERİ ÜRÜNLERİ İHRACATI									
Birim: 1000 \$									
GTİP BAŞLIĞI	KAPSAM	2010 YILLIK	2011 YILLIK	2011 TOPLAM DERİ'DE % PAY	2010/2011 DEĞİŞİM %	2011 OCAK - HAZİRAN	2012 OCAK-HAZİRAN	2012 TOPLAM DERİ'DE % PAY	2011/2012 DEĞİŞİM %
4101-4103	HAM DERİ	99	9	0,0	-90,9	8	5	0,0	-37,5
4301	HAM KÜRK	0	0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0
	HAM DERİ + HAM KÜRK TOPLAMI	99	9	0,0	-90,9	8	5	0,0	-37,5
4104-4115	YARI İŞLENMİŞ/BİTMİŞ DERİ	7.524	9.112	3,0	21,1	4.102	9.907	6,1	141,5
4302	İŞLENMİŞ KÜRK	26.278	15.231	5,0	-42,0	7.027	6.101	3,7	-13,2
	YARI İŞLENMİŞ/BİTMİŞ DERİ + İŞLENMİŞ KÜRK TOPLAMI	33.802	24.343	8,0	-28,0	11.129	16.008	9,8	43,8
4203.10	DERİ GİYİM	55.612	43.908	14,4	-21,0	17.423	28.933	17,8	66,1
4303-4304	KÜRK GİYİM EŞYASI	140.425	125.889	41,2	-10,4	39.875	56.624	34,8	42,0
	DERİ GİYİM + KÜRK GİYİM TOPLAMI	196.037	169.797	55,6	-13,4	57.298	85.557	52,5	49,3
4201-4202-4203.21/29/30/40-4204-4205-4206	SARACİYE TOPLAMI	8.196	14.461	4,7	76,4	6.501	7.823	4,8	20,3
64	AYAKKABI TOPLAMI	104.766	97.581	32,0	-6,9	53.119	53.502	32,8	0,7
	RUSYA FEDERASYONU'NA DERİ VE DERİ ÜRÜNLERİ İHRACATI	343.033	305.233	100,0	-11,0	128.054	162.894	100,0	27,2

Kaynak: İhracatçı Birlikleri Kayıt Rakamı

Türkiye'nin bu dönemde Rusya Federasyonu'ndan ithal ettiği deri ve deri mamullerine temel ürün grupları itibarıyla bakıldığında, en fazla ithal edilen ürün grubunun yarı işlenmiş/bitmiş deri ve işlenmiş kürkler olduğu görülmektedir. 2011 yılında bu ürün grubundan 2,6 milyon dolar değerinde ithalat yapılmıştır. İthalat artışı 2010 yılına kıyasla %13,8 oranındadır. Ürün grubunun Rusya Federasyonu'ndan yapılan toplam deri ve deri ürünleri ithalatında payı %95,1'dir. Grup içerisinde yarı işlenmiş/ bitmiş derilerin ithalatı beşte dört gibi bir ağırlığa sahiptir.

2012 Ocak-Haziran döneminde yarı işlenmiş/bitmiş deri ve işlenmiş kürklerin ithalatı %50,4 oranında azalarak 1,2 milyon dolara düşmüştür.

Yarı işlenmiş/bitmiş deri ve işlenmiş kürklerin yanısıra 2012 Ocak-Haziran döneminde Rusya Federasyonu'ndan 2 bin dolar değerinde deri giyim ve kürk giyim, 23 bin dolar değerinde saraciyeye ürünü ve 29 bin dolar değerinde de ayakkabı ithal edilmiştir.

Türkiye'nin Rusya Federasyonu'ndan yaptığı deri ve deri ürünleri ithalatına ilişkin 2010 ve 2011 yıllık ile 2011 ve 2012 Ocak-Haziran dönemine ait istatistikler aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

TÜRKİYE'NİN RUSYA FEDERASYONU'NDAN YAPTIĞI DERİ VE DERİ ÜRÜNLERİ İTHALATI										
Birim: 1000 \$	GTİP BAŞLIĞI	KAPSAM	2010 YILLIK	2011 YILLIK	2011 TOPLAM DERİ'DE % PAY	2010/2011 DEĞİŞİM %	2011 OCAK - HAZİRAN	2012 OCAK-HAZİRAN	2012 TOPLAM DERİ'DE % PAY	2011/2012 DEĞİŞİM %
	4101-4103	HAM DERİ	0	33	1,2	0,0	0	0	0,0	0,0
	4301	HAM KÜRK	0	0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0
		HAM DERİ + HAM KÜRK TOPLAMI	0	33	1,2	0,0	0	0	0,0	0,0
	4104-4115	YARI İŞLENMİŞ/BİTMİŞ DERİ	2.276	2.109	76,0	-7,3	1.879	754	60,4	-59,9
	4302	İŞLENMİŞ KÜRK	43	529	19,1	1.130,2	529	441	35,3	-16,6
		YARI İŞLENMİŞ/BİTMİŞ DERİ + İŞLENMİŞ KÜRK TOPLAMI	2.319	2.638	95,1	13,8	2.408,0	1.195,0	95,8	-50,4
	4203.10	DERİ GİYİM	11	39	1,4	254,5	39	1,3	0,1	-96,7
	4303-4304	KÜRK GİYİM EŞYASI	1	2	0,1	100,0	0	0,3	0,0	0,0
		DERİ GİYİM + KÜRK GİYİM TOPLAMI	12	41	1,5	241,7	39	2	0,1	-95,9
	4201-4202-4203.21/29/30/40-4204-4205-4206	SARACİYE TOPLAMI	2	14	0,5	600,0	10	23	1,8	130,0
	64	AYAKKABI TOPLAMI	54	48	1,7	-11,1	28	29	2,3	3,6
		RUSYA FEDERASYONU'NDAN DERİ VE DERİ ÜRÜNLERİ İTHALATI	2.387	2.774	100,0	16,2	2.484	1.248	100,0	-49,8

Kaynak: Ekonomi Bakanlığı Bilgi Sistemi / Ağustos 2012

Türkiye'nin Deri ve Deri Mamulleri Ticaretinde Rusya Federasyonu'nun Yeri

2011 yılında ihracatçı birlikleri kayıt rakamlarına göre, Türkiye'den 1,44 milyar dolarlık deri ve deri mamulleri ihracatı yapılmıştır. 2011 yılına kıyasla ihracat dolar bazında % 8,5 oranında artmıştır. En fazla ihracat yapılan ülkeler, Rusya Federasyonu, İtalya, Almanya, Fransa ve İngiltere olarak sıralanmıştır.

2011 yılında Türkiye'den Rusya Federasyonu'na 305,2 milyon dolar değerinde deri ve deri ürünleri ihracatı yapılmış, ihracat 2010 yılına kıyasla %11 oranında azalmıştır.

2012 yılının Ocak-Haziran döneminde en fazla ihracat yapılan ülkeler sıralaması Rusya Federasyonu, İtalya, Almanya, Irak ve İngiltere olarak değişmiş, Fransa yerine ilk beşe dördüncü sıradan Irak girmiştir.

Türkiye'den 2012 Ocak-Haziran döneminde en fazla deri ve deri mamülleri ihraç edilen ülkeler, değişimler ve paylar aşağıdaki tabloda verilmektedir.

TÜRKİYE'NİN EN FAZLA DERİ VE DERİ MAMÜLLERİ İHRACATI YAPTIĞI ÜLKELER				
<i>Birim: 1000 ABD \$</i>				
ÜLKELER	2011 OCAK - HAZİRAN	2012 OCAK - HAZİRAN	2011 / 2012 DEĞİŞİM %	TOPLAMDA PAY %
RUSYA FEDERASYONU	128.054	162.894	27,2	22,1
İTALYA	69.785	70.666	1,3	9,6
ALMANYA	59.185	55.260	- 6,6	7,5
IRAK	29.473	35.909	21,8	4,9
İNGİLTERE	28.050	33.341	18,9	4,5
FRANSA	40.786	31.496	- 22,8	4,3
UKRAYNA	23.432	24.426	4,2	3,3
SUUDİ ARABİSTAN	14.264	24.168	69,4	3,3
HONG KONG	21.477	22.700	5,7	3,1
ÇİN HALK CUMHURİYETİ	18.720	21.112	12,8	2,9
KAZAKİSTAN	27.481	14.009	- 49,0	1,9
ABD	9.177	12.653	37,9	1,7
İSPANYA	15.766	12.360	- 21,6	1,7
BULGARİSTAN	9.102	11.104	22,0	1,5
HOLLANDA	10.104	10.104	- 0,0	1,4
KIRGIZİSTAN	4.890	9.496	94,2	1,3
AZERBAYCAN	5.904	9.124	54,5	1,2
AVUSTURYA	7.103	8.914	25,5	1,2
ROMANYA	9.446	7.567	- 19,9	1,0
İSVİÇRE	5.242	6.998	33,5	0,9
İLK 20 ÜLKE TOPLAMI	537.440	584.302	8,7	79,2
TÜRKİYE'NİN DERİ- DERİ MAMÜLLERİ İHRACATI	661.759	737.949	11,5	100,0
İLK 20 ÜLKENİN TOPLAMDA PAYI %	81,2	79,2		

Kaynak: İhracatçı Birlikleri Kayıt Rakamları / Ağustos 2012

2012 yılının Ocak-Haziran döneminde en fazla deri ve deri mamulleri ihracatı yapılan Rusya Federasyonu'na %27,2 oranında artışla 162,9 milyon dolarlık ihracat gerçekleştirilmiştir. Türkiye'nin yaptığı toplam deri ve deri ürünleri ihracatında Rusya Federasyonu'nun payı %22,1'dir. Diğer bir ifade ile Türkiye'nin toplam deri ve deri ürünleri ihracatının beşte birinden fazlası Rusya Federasyonu'na yapılmaktadır.

2012 Ocak-Haziran dönemine ait istatistiklere göre, İtalya % 9,6 pay ve 70,7 milyon dolar ihracat değeri ile 2. büyük pazar olurken, Almanya % 7,5 pay ve 55,3 milyon dolar ihracat değeri ile üçüncü büyük pazar, Irak %4,9 pay ve 35,9 milyon dolar ihracat değeri ile dördüncü büyük pazar ve İngiltere % 4,5 pay ve 33,3 milyon dolar ile beşinci büyük pazar konumundadır.

Önemli bir deri ve deri mamulleri ihracatçısı olan Türkiye'ye ağırlıklı olarak yarı işlenmiş/bitmiş deriler ile işlenmiş kürk olmak üzere ithalat da yapılmaktadır. Hatta ithalatın dolar değeri ihracattan yüksektir. 2011 yılında Türkiye'ye 146 ülkeden 2,2 milyar dolar değerinde deri ve deri mamulleri ithalatı yapılmıştır. İthalat 2010 yılına kıyasla % 34,2 oranında artmıştır. En fazla ithalat yapılan ülkeler Çin Halk Cumhuriyeti, İtalya, İspanya, Vietnam ve Endonezya olarak sıralanmıştır. Rusya Federasyonu, Türkiye'nin deri ve deri ürünleri ithal ettiği ülkeler arasında 58. sırada yer almıştır.

2012 Ocak-Haziran döneminde ise Türkiye'ye 133 ülkeden 1,1 milyar dolar değerinde deri ve deri ürünü ithal edilmiştir. Bu dönemde de en fazla ithalat yapılan ülkeler Çin Halk Cumhuriyeti, İtalya, İspanya, Vietnam ve Endonezya olarak sıralarını korumuşlardır. Rusya Federasyonu Türkiye'nin deri ve deri ürünleri ithal ettiği ülkeler arasında yine 58. sırada yer almaktadır.

2012 yılının ilk yarısı içerisinde, Türkiye'ye yapılan deri ve deri ürünleri ithalatının %33,9'luk kısmı, diğer bir ifade ile üçte biri Çin Halk Cumhuriyeti'nden yapılmıştır. Bu ülkeden ithalat 2011'in eş dönemine kıyasla %2,7 oranında azalarak 371,1 milyon dolar olmuştur.

İkinci büyük tedarikçi İtalya'dan %1,9 artışla 135,3 milyon dolar değerinde deri ve deri ürünü ithal edilmiştir. İtalya'dan yapılan ithalat Türkiye deri ve deri ürünleri ithalatının %12,4'üne karşılık gelmektedir. Üçüncü sırada İspanya'dan %1,2 artışla 77,9 milyon dolarlık ithalat yapılırken, Vietnam'dan ithalat %14,7 oranında artmış ve Endonezya'dan ithalat %12,2 düşüşle 49,6 milyon dolar olmuştur.

2012 Ocak-Haziran döneminde Türkiye'nin en fazla deri ve deri ürünleri ithal ettiği ülkeleri gösteren bir tablo aşağıda verilmektedir.

**TÜRKİYE'NİN EN FAZLA DERİ VE DERİ MAMÜLLERİ
İTHALATI YAPTIĞI ÜLKELER**

Birim: ABD \$

ÜLKELER	2011	2012	2011 / 2012	TOPLAMDA PAY %
	OCAK - HAZİRAN	OCAK - HAZİRAN	DEĞİŞİM %	
ÇİN	381.577.704	371.110.431	- 2,7	33,9
İTALYA	132.733.438	135.253.668	1,9	12,4
İSPANYA	76.971.076	77.865.924	1,2	7,1
VIETNAM	63.182.854	72.448.144	14,7	6,6
ENDONEZYA	56.490.151	49.625.273	- 12,2	4,5
HİNDİSTAN	28.810.307	38.544.211	33,8	3,5
YUNANİSTAN	28.152.232	30.330.392	7,7	2,8
FRANSA	28.203.564	27.525.489	- 2,4	2,5
MENEMEN SERBEST BÖLGE	30.371.553	24.491.819	- 19,4	2,2
PAKİSTAN	37.694.257	17.516.975	- 53,5	1,6
ALMANYA	16.130.878	15.048.184	- 6,7	1,4
A.B.D.	20.371.074	14.277.384	- 29,9	1,3
BULGARİSTAN	11.156.107	13.620.628	22,1	1,2
AVUSTRALYA	6.827.009	12.254.012	79,5	1,1
FINLANDİYA	7.422.519	11.972.627	61,3	1,1
İNGİLTERE	12.712.840	11.498.177	- 9,6	1,1
İRAN	8.431.005	8.961.442	6,3	0,8
BREZİLYA	14.400.317	8.219.737	- 42,9	0,8
ROMANYA	9.476.408	7.027.114	- 25,8	0,6
AZERBAYCAN	4.857.927	6.000.142	23,5	0,5
İLK 20 ÜLKE TOPLAMI	975.973.220	953.591.773	- 2,3	87,2
TÜRKİYE'NİN DERİ - DERİ MAMÜLLERİ İTHALATI	1.135.823.540	1.093.642.855	- 3,7	100,0
İLK 20 ÜLKENİN TOPLAMDA PAYI %	85,9	87,2		

Kaynak: Ekonomi Bakanlığı - Bilgi Sistemi / Ağustos 2012

VI. FAYDALI İRTİBAT BİLGİLERİ

T.C. Moskova Büyükelçiliği Ticaret Müşavirliği

Tel. : 495-246 29 89

Faks: 495-246 49 89

E-posta: <mailto:moskova@ekonomi.gov.tr>

Rusya Federasyonu Ankara Büyükelçiliği Ticaret Temsilciliği

Tel.: 312- 425 49 90

Faks: 312- 418 39 91

E-posta: rustrade@netone.com.tr

Rusya Federasyonu Türkiye Ticaret Temsilciliği İstanbul Şubesi

Tel.: 212- 244 35 87

Faks: 212- 249 35 53

E-posta: rus-ticaret@yandex.ru

VII. YARARLANILAN KAYNAKLAR

- Ekonomi Bakanlığı Bilgi Sistemi.
- İhracatçı Birlikleri İhracat Kayıt Rakamları.
- International Trade Center Ticaret Veri Bankası,
<http://www.trademap.org/>
- Ekonomi Bakanlığı İhracat Bilgi Platformu, Ülke Masaları, Rusya Federasyonu.

*İTKİB Genel Sekreterliği
AR & GE ve Mevzuat Şubesi
Ağustos 2012*

** İTKİB Genel Sekreterliği kaynak gösterilmeksizin alıntı yapılamaz.*